

Inwestowanie
oczami młodych
dorosłych - wiedza,
przekonania,
postawy,
zachowania

Raport z badania ilościowego

Autor: dr hab. Katarzyna Sekścińska
dla TFI PZU SA i Fundacji GPW

Alina Bączar, Wiceprezes Zarządu Fundacji GPW

Edukacja ekonomiczna odgrywa kluczową rolę zarówno w poprawie funkcjonowania polskich gospodarstw domowych, jak i rozwoju całej gospodarki kraju, wzmacniając potencjał ekonomiczny Polski.

Znaczenie tej edukacji zostało zaakcentowane 7 września 2023 r., kiedy Senat Rzeczypospolitej Polskiej przyjął uchwałę ustanawiającą rok 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej (REE2024). Fundacja GPW, jako jedna z sześciu organizacji inicjujących REE, aktywnie działa na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy finansowej Polaków, w szczególności w zakresie inwestowania, realizując liczne projekty w ramach czynności statutowych na rzecz poprawy wiedzy i umiejętności Polaków.

Podstawą do wprowadzania zmian i wyznaczania celów powinna być zawsze rzetelna analiza aktualnej sytuacji, uwzględniająca potrzeby, oczekiwania oraz czynniki sprzyjające lub utrudniające proces zmian. Właśnie dlatego przeprowadziliśmy badanie, którego wyniki przedstawiamy w tym raporcie, aby lepiej zrozumieć postawy, przekonania i zachowania inwestycyjne młodych Polaków.

Rezultaty jasno pokazują, że - jeśli chcemy, aby młodzi ludzie angażowali się w inwestowanie - musimy pomóc im zrozumieć mechanizmy rządzące światem finansów. Obecny poziom ich wiedzy na temat instrumentów finansowych odbiega od poziomu wymaganego dla świadomego inwestora, a błędne przekonania, na których się opierają, często stanowią barierę w podejmowaniu optymalnych decyzji inwestycyjnych.

Zachęcam do zapoznania się z raportem.

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przedstawiam wyniki badania, przeprowadzonego przez dr hab. Katarzynę Sekścińską, zrealizowanego na zlecenie TFI PZU SA oraz Fundacji GPW, dotyczącego postaw, przekonań i poziomu wiedzy młodych dorosłych w Polsce w zakresie inwestowania.

Wyciągnięte z badania wnioski są dla nas niezwykle istotne, ponieważ wyraźnie wskazują na to, w jaki sposób młode pokolenie postrzega swoją finansową przyszłość oraz z jakimi wyzwaniem musimy się zmierzyć w obszarze edukacji młodych dorosłych.

Wyniki badania ujawniają, że - pomimo rosnącego zainteresowania inwestowaniem - wiele osób w wieku 18-35 lat nadal obawia się ryzyka utraty pieniędzy oraz braku stabilności rynku finansowego. To właśnie te obawy oraz brak wiedzy blokują większe zaangażowanie młodych ludzi w świadome budowanie swojego kapitału na przyszłość. Aż 42% respondentów przyznało, że nigdy nie inwestowało, a kolejne 37% zadeklarowało, że ma tylko podstawową wiedzę na temat inwestycji.

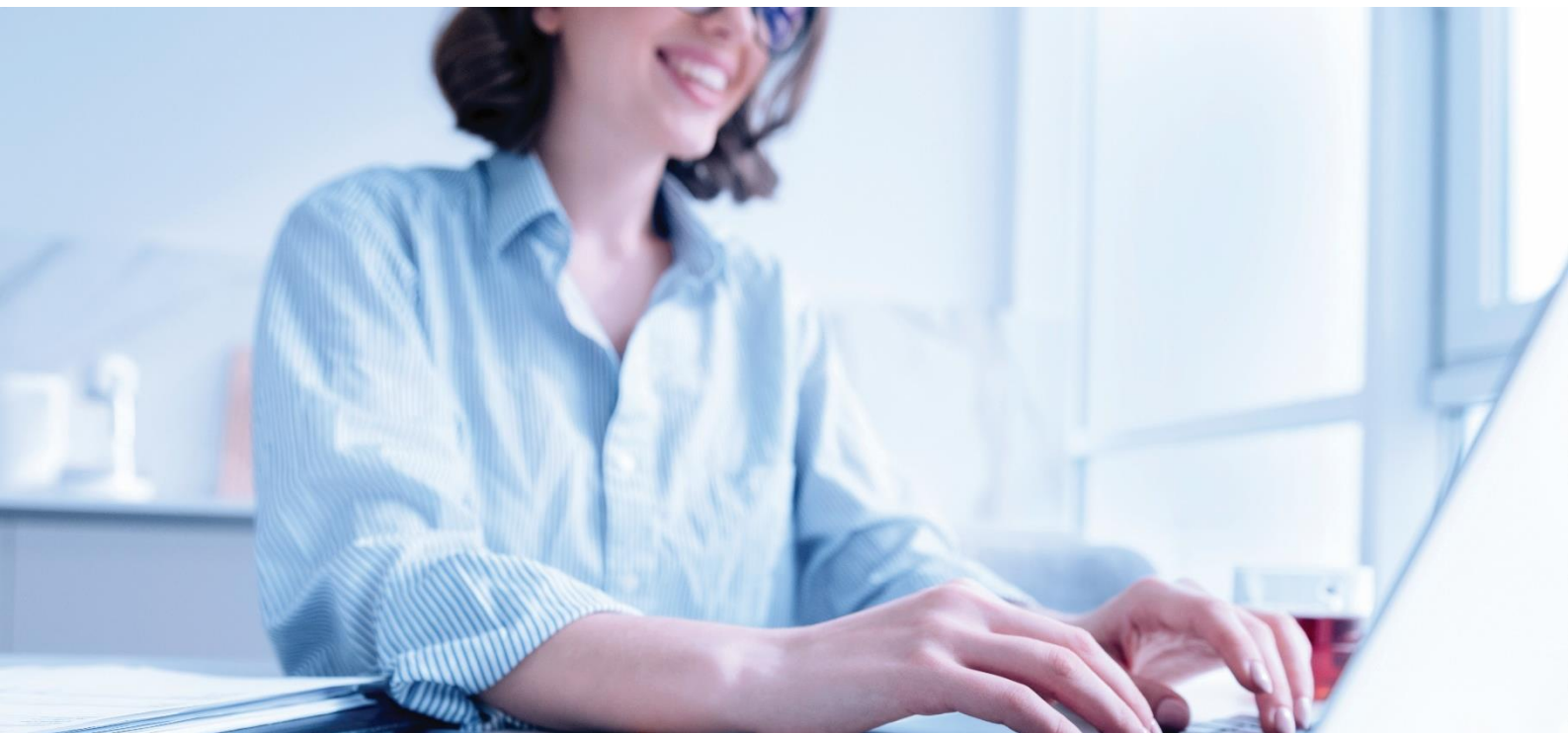
Naszym celem jest zmniejszenie barier, takich jak lęk przed stratami oraz podniesienie poziomu edukacji, co pozwoli młodym Polakom na podejmowanie bardziej świadomych decyzji finansowych.

Zachęcam do zapoznania się z pełnym raportem i do refleksji nad przyszłością finansową młodego pokolenia.

Z poważaniem

Prezes Zarządu TFI PZU SA

Informacje o badaniu

Cel: poznanie postaw i zachowań młodych Polaków wobec inwestowania

- ✓ Czy inwestują?
- ✓ Jak inwestują?
- ✓ Dlaczego nie inwestują?
- ✓ Czy mają choć podstawową wiedzę inwestycyjną?
- ✓ Jak postrzegają różne rozwiązania inwestycyjne?

Technika zbierania danych

- ✓ CAWI (Computer Assisted Web Interview)
- ✓ Na Ogólnopolskim Panelu Badawczym Ariadna

Próba

- ✓ N = 1090
- ✓ Ogólnopolska młodych dorosłych Polaków wiek: 18-35 lat (średnia 27 lat)
- ✓ 50% K / 50% M
- ✓ Różne wykształcenie i miejsce zamieszkania (wielkość i województwo)

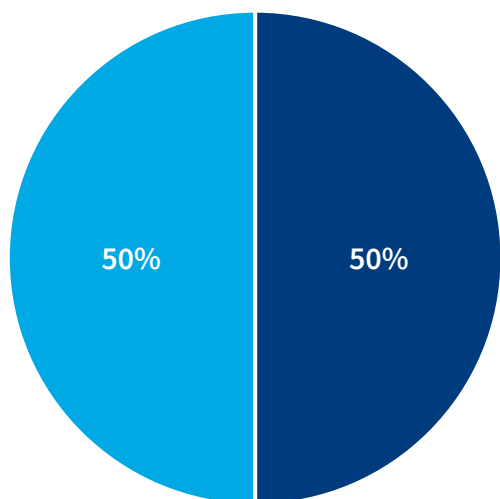

Termin realizacji badania

- ✓ Październik 2024

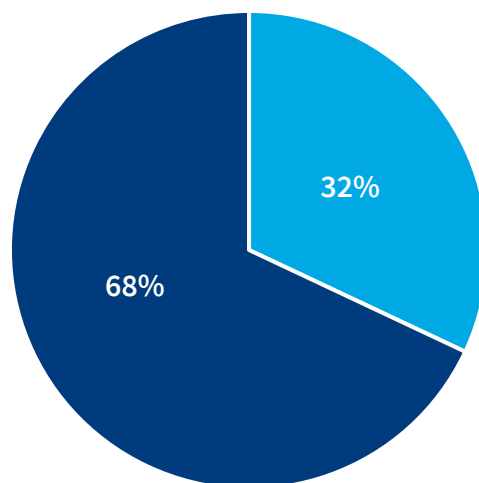
Socjodemograficzna charakterystyka badanej próby

Płeć respondentów*

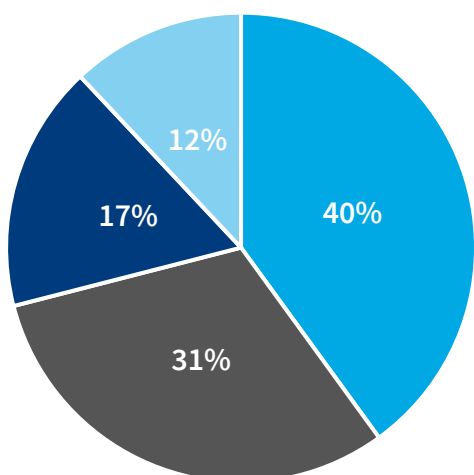
- Kobieta
- Mężczyzna

Wiek respondentów

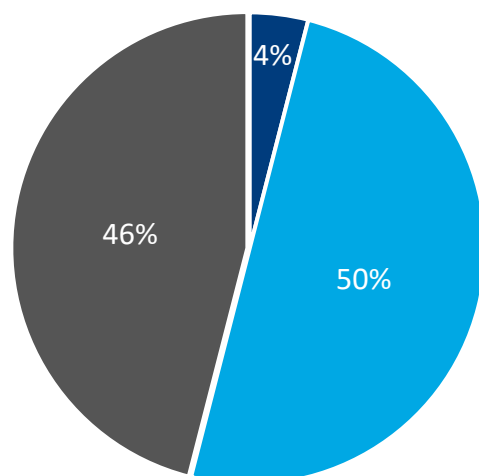
- 18-24 lata
- 25-34 lata

Miejsce zamieszkania respondentów

- wieś
- miasto do 100 tys. mieszkańców
- miasto 100 - 500 tys. mieszkańców
- miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

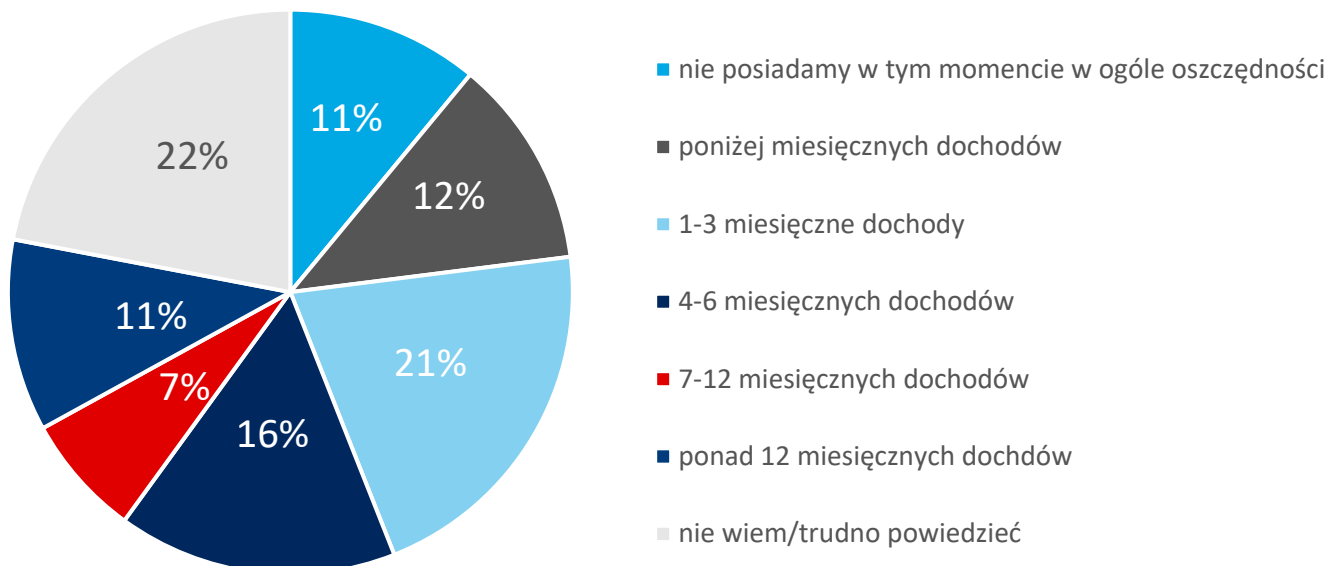
Wykształcenie respondentów

- podstawowe
- średnie
- wyższe

Oszczędności młodego pokolenia

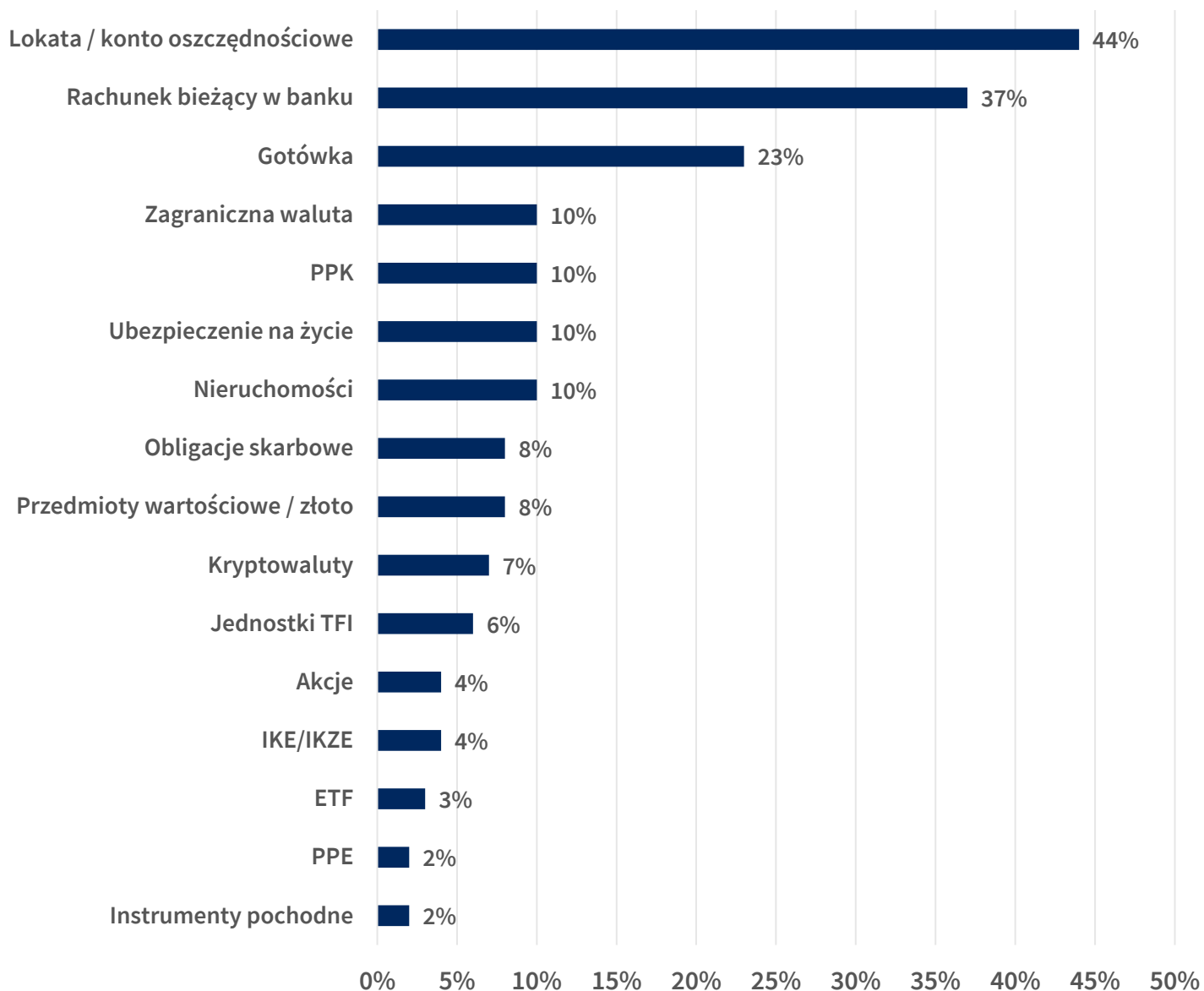
Jaka jest w tej chwili wielkość oszczędności w Twoim gospodarstwie domowym, w odniesieniu do miesięcznych dochodów?

- ✓ Młodzi dorośli przeciętnie odkładają miesięcznie 1006 zł, ale połowa młodych dorosłych odkłada nie więcej niż 500 zł.
- ✓ 11% młodych dorosłych nie ma w ogóle oszczędności, a 33% ma oszczędności na poziomie do 3 miesięcznych pensji.
- ✓ Co trzeci młody dorosły wskazuje, że jego oszczędności mają wartość przekraczającą trzy miesięczne pensje, co często określane jest jako poziom pozwalający utrzymać się w przypadku krótkoterminowej utraty dochodów lub ich zmniejszenia, np. na skutek choroby. W tej grupie jest 18% młodych dorosłych, których oszczędności przekraczają półroczne dochody, co w teorii powinno wystarczyć by zabezpieczyć ich finansowo na wypadek utraty pracy i konieczności znalezienia nowej.
- ✓ Co piąty młody dorosły zadeklarował, że nie wie jakiej wielkości są jego oszczędności, połowę tej grupy stanowią osoby o dochodzie do 3000 zł miesięcznie, a niemal połowę osoby niepracujące. Spodziewać się więc można, że przynajmniej z własnych dochodów prawdopodobnie nie odłożyły one wysokich oszczędności.

Wykorzystanie oszczędności (1/2)

Co robisz z oszczędnościami?

Wykorzystanie oszczędności (2/2)

- Preferencje młodych dorosłych dotyczące wykorzystania oszczędności są podobne do tych prezentowanych przez ogół polskiego społeczeństwa. Podobnie jak ogół Polaków, młodzi najczęściej przechowują oszczędności na kontach oszczędnościowych i rachunkach bieżących w banku, co robi około 40% badanych, a niemal co czwarty młody dorosły trzyma pieniądze w gotówce.
- Zainteresowanie bardziej zaawansowanymi rozwiązaniami finansowymi wśród młodych dorosłych jest o kilka procent (2% - 5%) wyższe niż pokazują statystyki dla ogółu społeczeństwa i wynosi 10% dla zagranicznej waluty i ubezpieczeń na życie, 8% dla obligacji skarbowych i przedmiotów wartościowych/złota, 7% dla kryptowalut, 6% dla jednostek TFI, 4% dla akcji i 3% dla ETF.
- Korzystanie z instrumentów emerytalnych

wśród młodych dorosłych jest niższe niż dla ogółu społeczeństwa, co nie dziwi z uwagi na etap życia, na którym są młodzi dorośli, ich bieżące wyzwania finansowe i relatywnie większą odległość od emerytury niż statystycznego Polaka. Największym zainteresowaniem wśród 20-35 latków cieszy się PPK (10% wskazań), zainteresowanie IKE/IKZE jest ponad dwukrotnie mniejsze (4%), a PPE nawet pięciokrotnie (choć to w dużej mierze stanowi odzwierciedlenie dostępności PPE u poszczególnych pracodawców).

37% młodych Polaków dziś inwestuje;

15% ma przerwę w inwestowaniu;

6% zrezygnowało z dalszego inwestowania, choć ma doświadczenia;

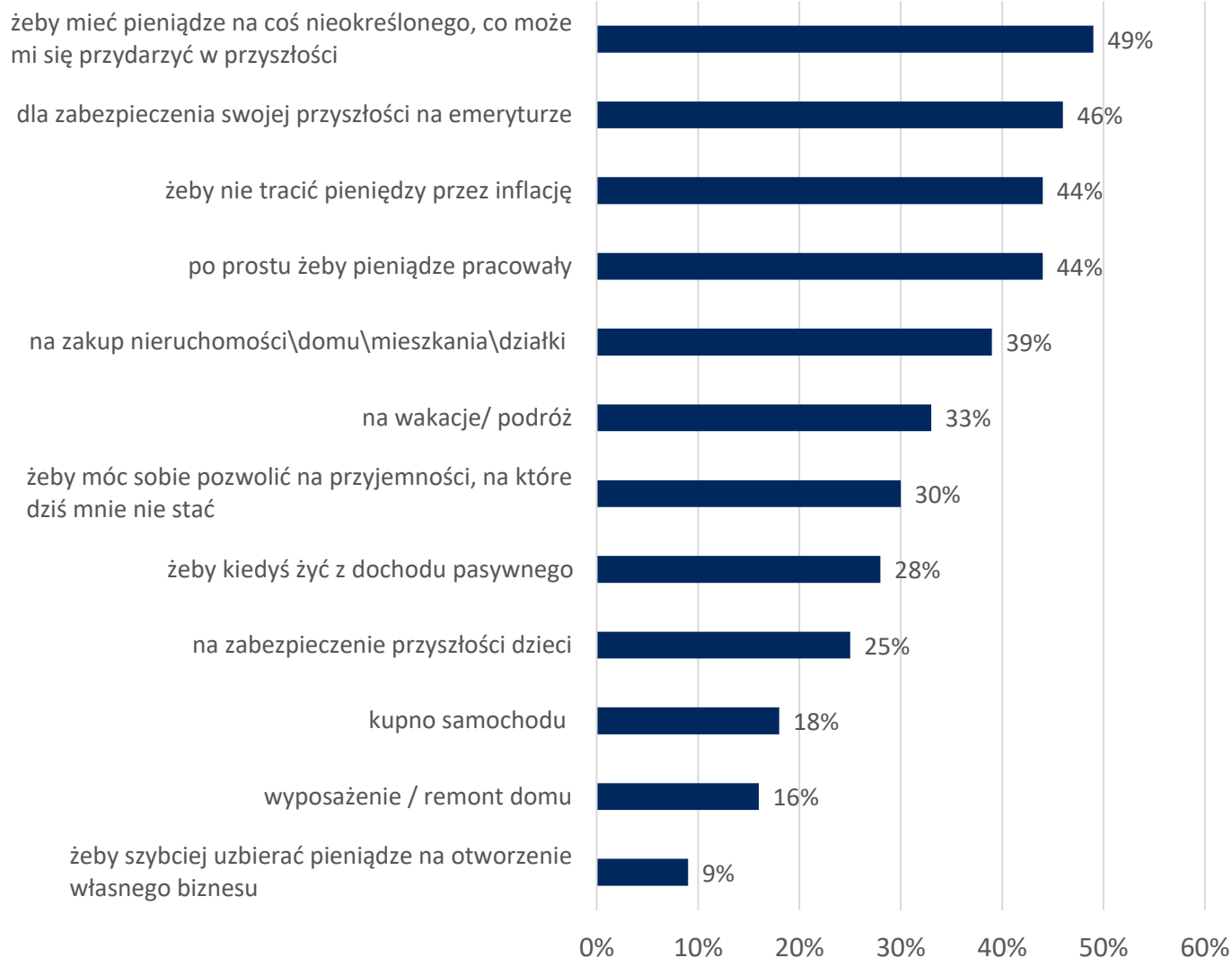
42% nigdy nie inwestowało

41% młodych dorosłych uważa, że uczestnictwo w PPK lub PPE sprawia, że ktoś jest inwestorem

49% młodych dorosłych uważa, że posiadanie IKE/IKZE czyni osobę inwestorem

Główne cele inwestowania (1/2)

W jakim celu inwestujesz pieniądze ? (5 najważniejszych celów)

Główne cele inwestowania (2/2)

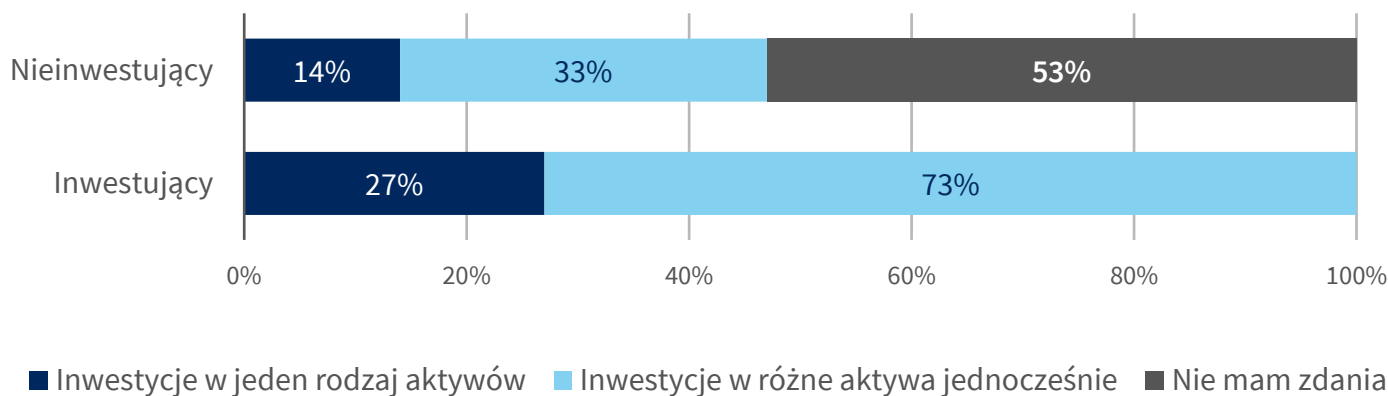
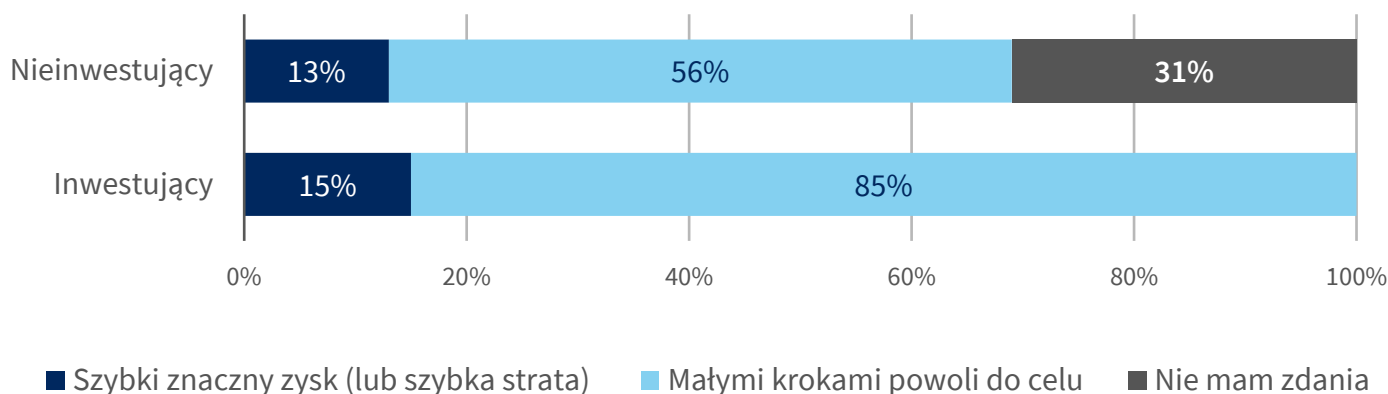
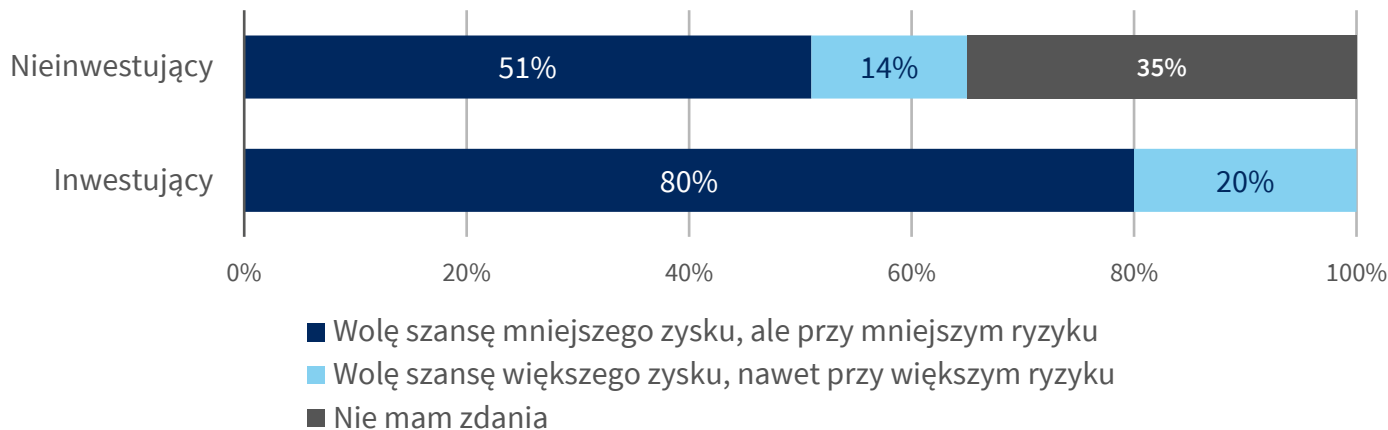
- Ludzie są motywowani dwojako – chęcią uniknięcia nieprzyjemności (prewencyjnie) lub chęcią zdobycia pozytywnych doświadczeń, sukcesów, wzrostów, rozwoju (promocyjnie). Zatem chcą mieć więcej lub nie chcą mieć mniej, np. niż obecnie. Wydaje się, że wśród młodych dorosłych mniej więcej połowa inwestycji jest motywowana przede wszystkim prewencyjnie, a połowa promocyjnie.
- Te dwa podejścia motywacyjne znajdują odzwierciedlenie w głównych celach inwestowania wymienianych przez młodych dorosłych. Najczęściej inwestują oni, żeby mieć pieniądze na „czarną godzinę”(49%), by zabezpieczyć swoją finansową przyszłość na emeryturze (46%), by nie tracić na inflacji (44%) i by pieniądze pracowały – pomnażały swoją wartość (44%). 39% młodych dorosłych inwestuje, by kupić nieruchomości, co trzeci chce w ten sposób zabezpieczyć budżet na wakacje. Co ciekawe, aż 28% inwestuje, by kiedyś żyć z pasywnego dochodu. Co czwarty młody dorosły inwestuje, by w przyszłości wesprzeć dzieci finansowo.
- Zatem cele inwestowania młodych dorosłych są zróżnicowane i odnoszą się zarówno do krótszego, jak i długiego horyzontu czasowego.
- Inwestycje mają dla młodych dorosłych zarówno funkcje zapobiegawcze, jak i wzrostowe, promocyjne.

53% młodych dorosłych inwestuje przede wszystkim, żeby nie doświadczyć finansowych nieprzyjemności w przyszłości

47% młodych dorosłych inwestuje, by doświadczyć swobody finansowej, żyć pełnią życia, spełniać marzenia, być zamożnym

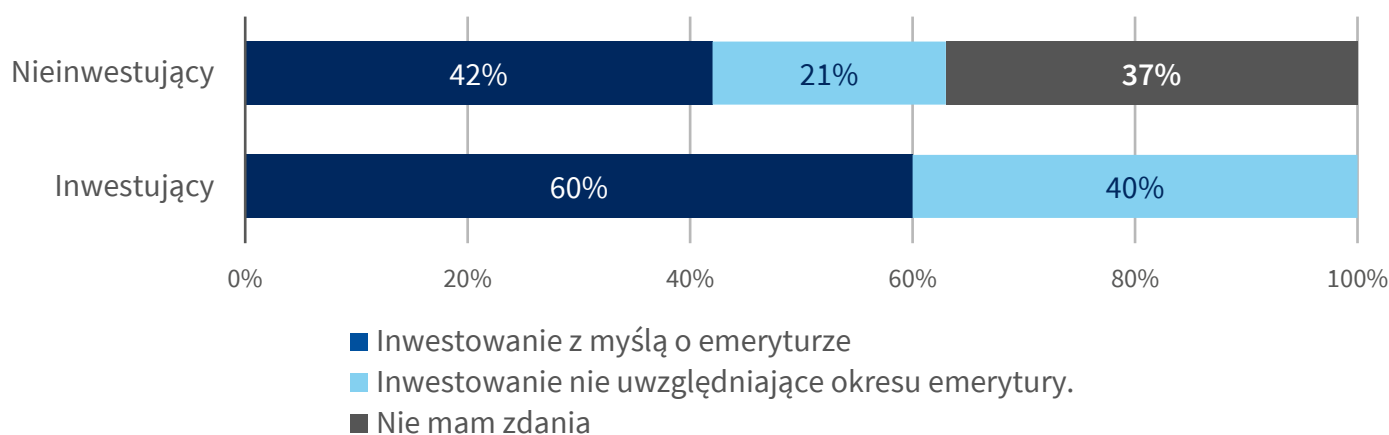
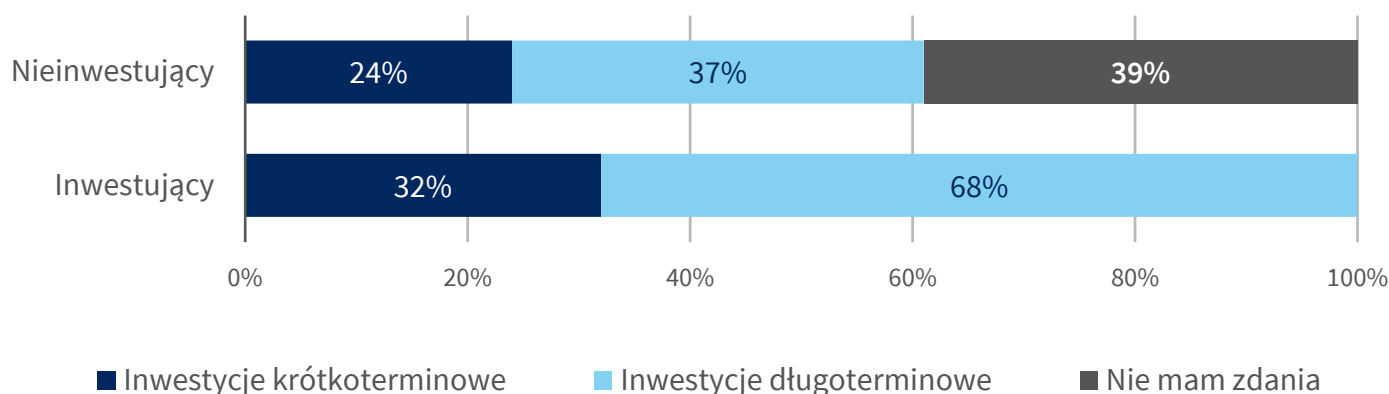

Strategie inwestowania

- Młodzi dorośli stawiają na bezpieczeństwo inwestycji, bardziej niż na zyski. Dotyczy to zarówno inwestorów, jak i osób, które dziś nie inwestują i wyrażają jedynie swoje opinie na temat potencjalnych przyszłych decyzji.
- 85% inwestujących młodych dorosłych woli mniejszy, ale pewniejszy zysk, niż szansę większych zysków przy większym ryzyku, a 80% woli spokojny, wolny, systematyczny wzrost wartości kapitału niż gwałtowne duże zmiany. Preferencja niskiego ryzyka jest odzwierciedlona także w dywersyfikacji aktywów portfela, co preferuje 73% badanych inwestorów i inwesterek. Zbliżone statystyki otrzymano dla osób, które nie inwestują, ale mają pomysł jak chciałyby inwestować w przyszłości.

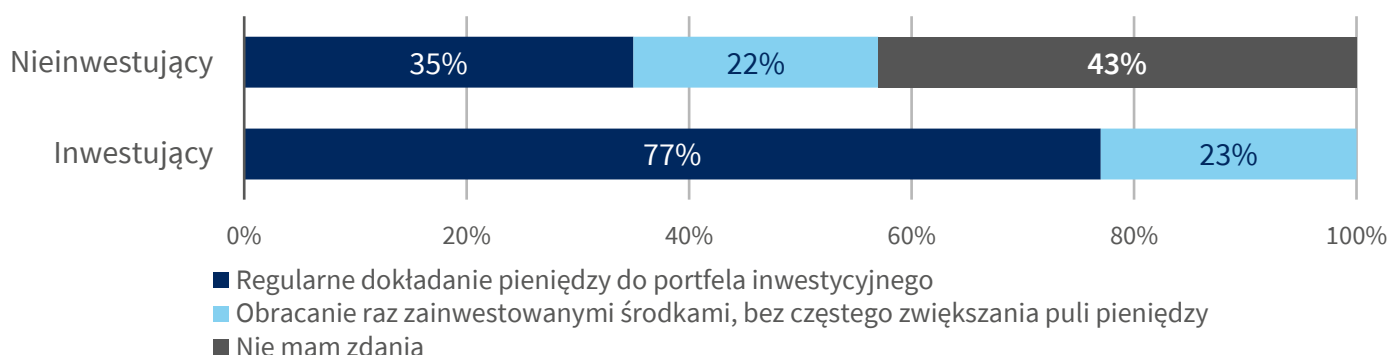
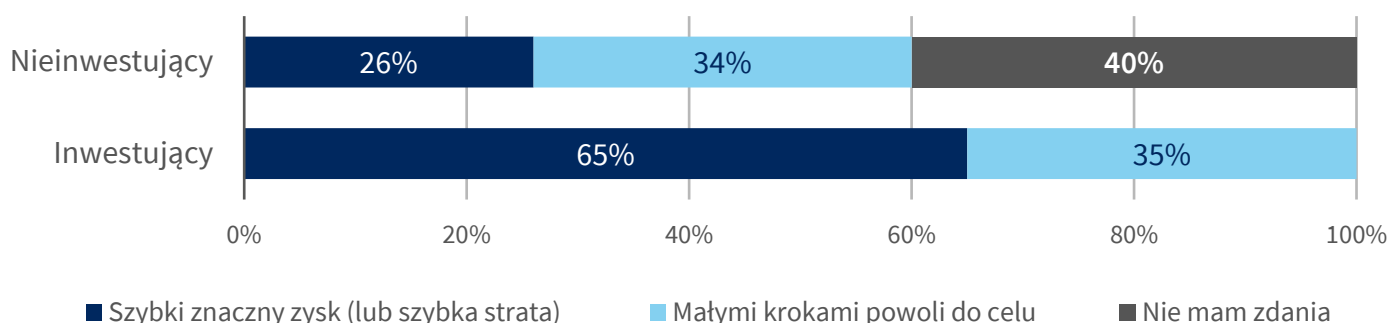
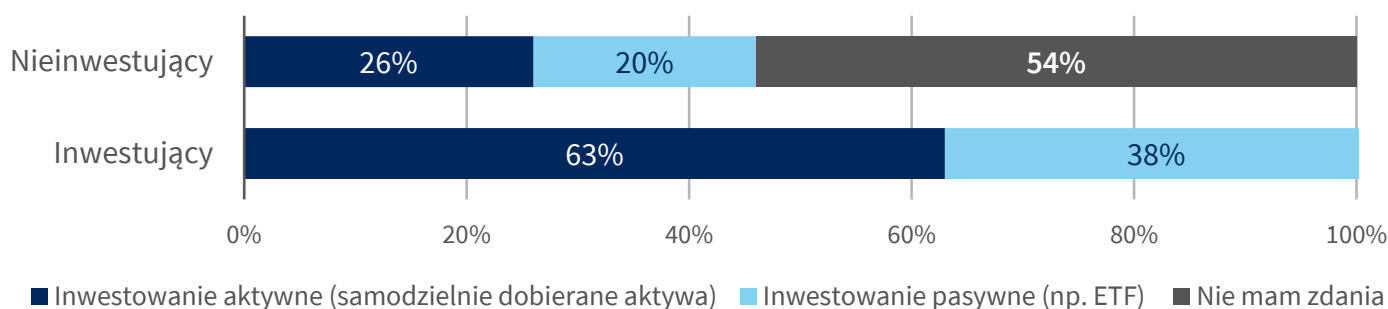
Strategie inwestowania

- Młodzi dorośli dwukrotnie częściej preferują inwestycje długoterminowe nad krótkoterminowe niż odwrotnie, a 60% inwestorów w tej grupie wiekowej uwzględnia zabezpieczenie na czas emerytury planując swoje inwestycje.
- Wśród osób, które jeszcze nie inwestują, ale mają pomysł jak ich przyszłe inwestycje powinny wyglądać, 60% preferuje inwestycje długoterminowe nad krótkoterminowymi, a 67% w inwestycyjnych planach zabezpieczyłoby finanse na emeryturę.

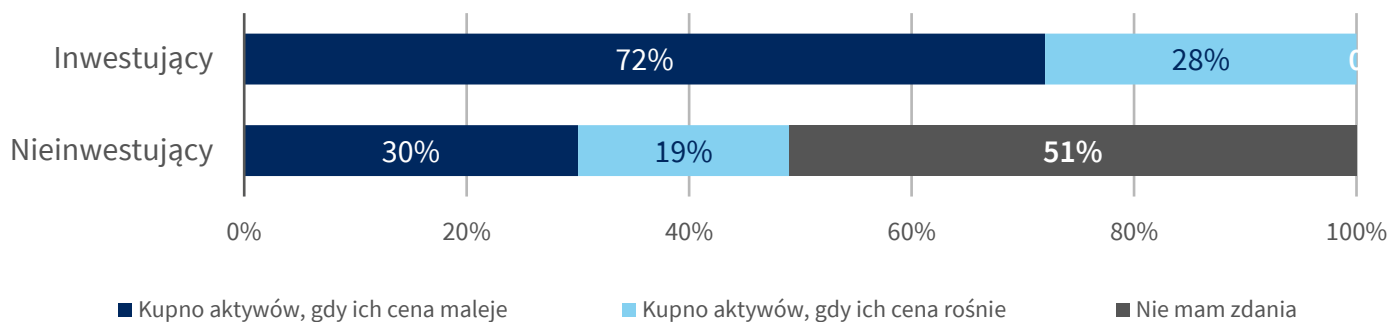
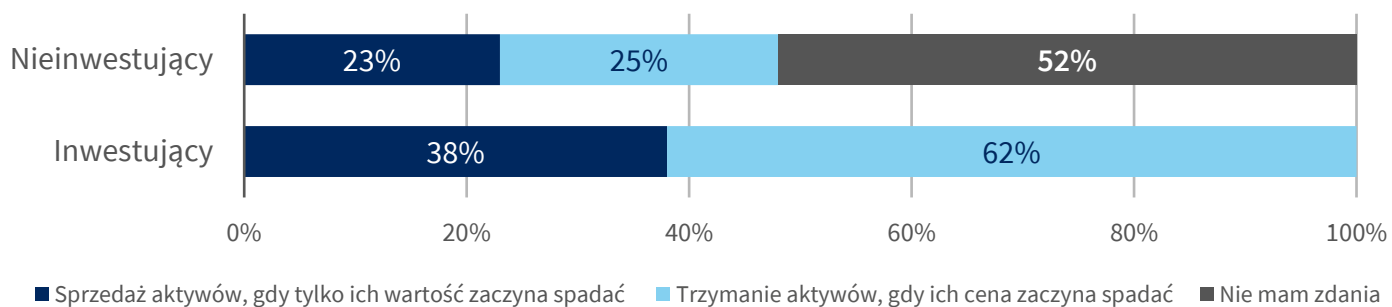

Strategie inwestowania

- Młodzi inwestorzy częściej wybierają inwestowanie wymagające ich zaangażowania i odpowiedzialności niż inwestowanie pasywne, oparte na decyzjach innych osób.
- Około 65% młodych inwestorów chce inwestować aktywnie i samodzielnie dokonywać wyborów inwestycyjnych, wobec około 35% tych, którzy wolą inwestowanie pasywne lub wspomagane usługami doradcy.
- Większość inwestorów preferuje strategię inwestycyjną uwzględniającą regularne dopłaty kapitału, a tylko co czwarty młody inwestor zakłada scenariusz jednokrotnej wpłaty kapitału i dalszych inwestycji wyłącznie w jej obrębie.
- Osoby, które dziś nie inwestują, zwykle mają też niższy subiektywnie oceniany i obiektywny poziom wiedzy inwestycyjnej i brakuje im doświadczeń w tym obszarze. Inwestowanie jawi się im więc jako trudniejsze. Nic więc dziwnego, że rzadziej niż inwestorzy wskazują samodzielne inwestowanie z dokładaniem nowego kapitału. W kontekście inwestowania z doradcą, wybierają tę opcję nawet częściej niż inwestowanie samodzielne.

Strategie inwestowania

- Młodzi dorośli preferują kupno aktywów, gdy ich cena maleje i niesprzedawanie ich, gdy tylko cena zaczyna spadać. Preferencje te są wyraźnie słabsze w przypadku osób, które jeszcze nie mają doświadczeń inwestycyjnych.

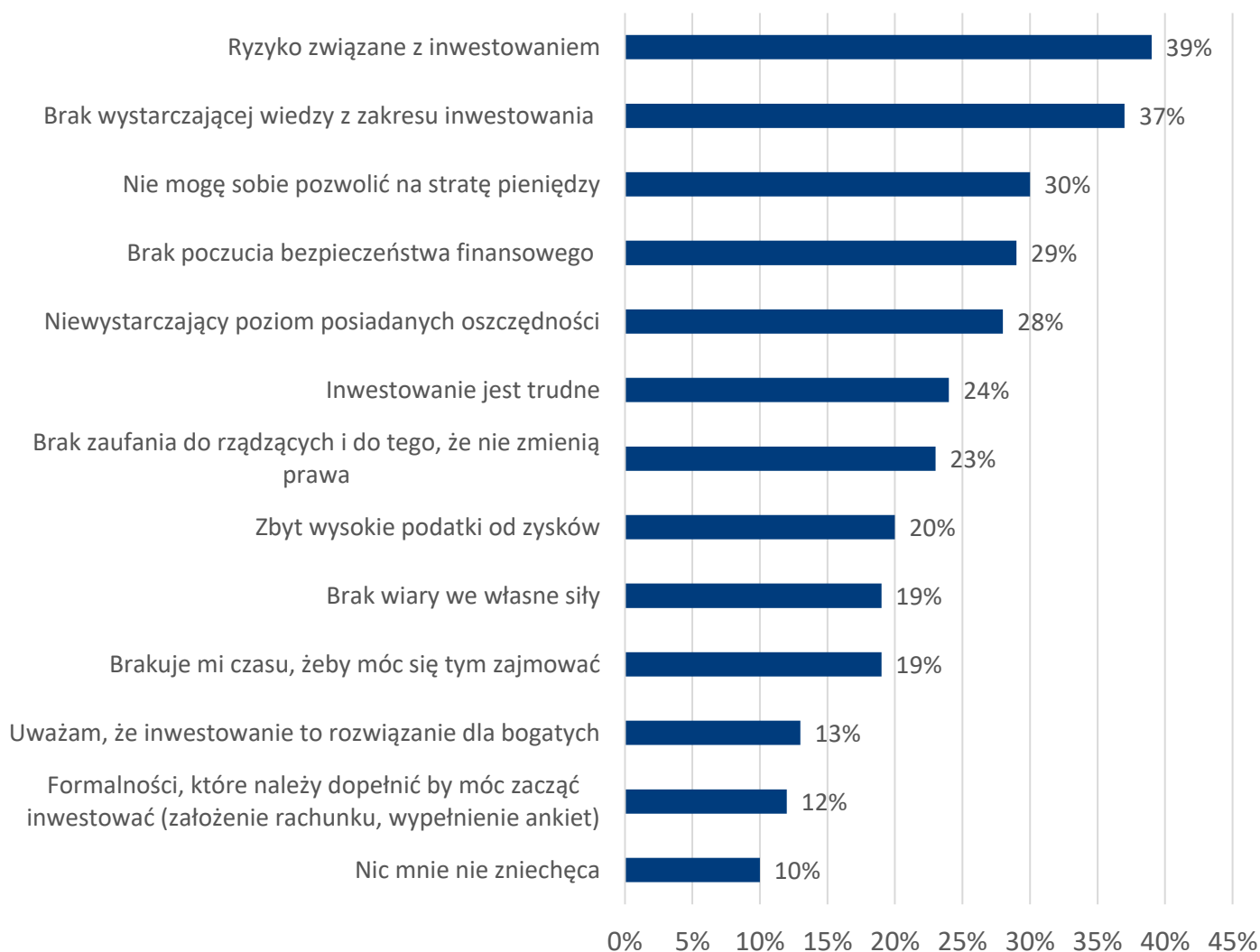

Dlaczego młodzi dorośli nie inwestują (więcej)?

Blokery inwestowania (1/2)

Czynniki najsilniej zniechęcające do inwestowania (najważniejsze 5)

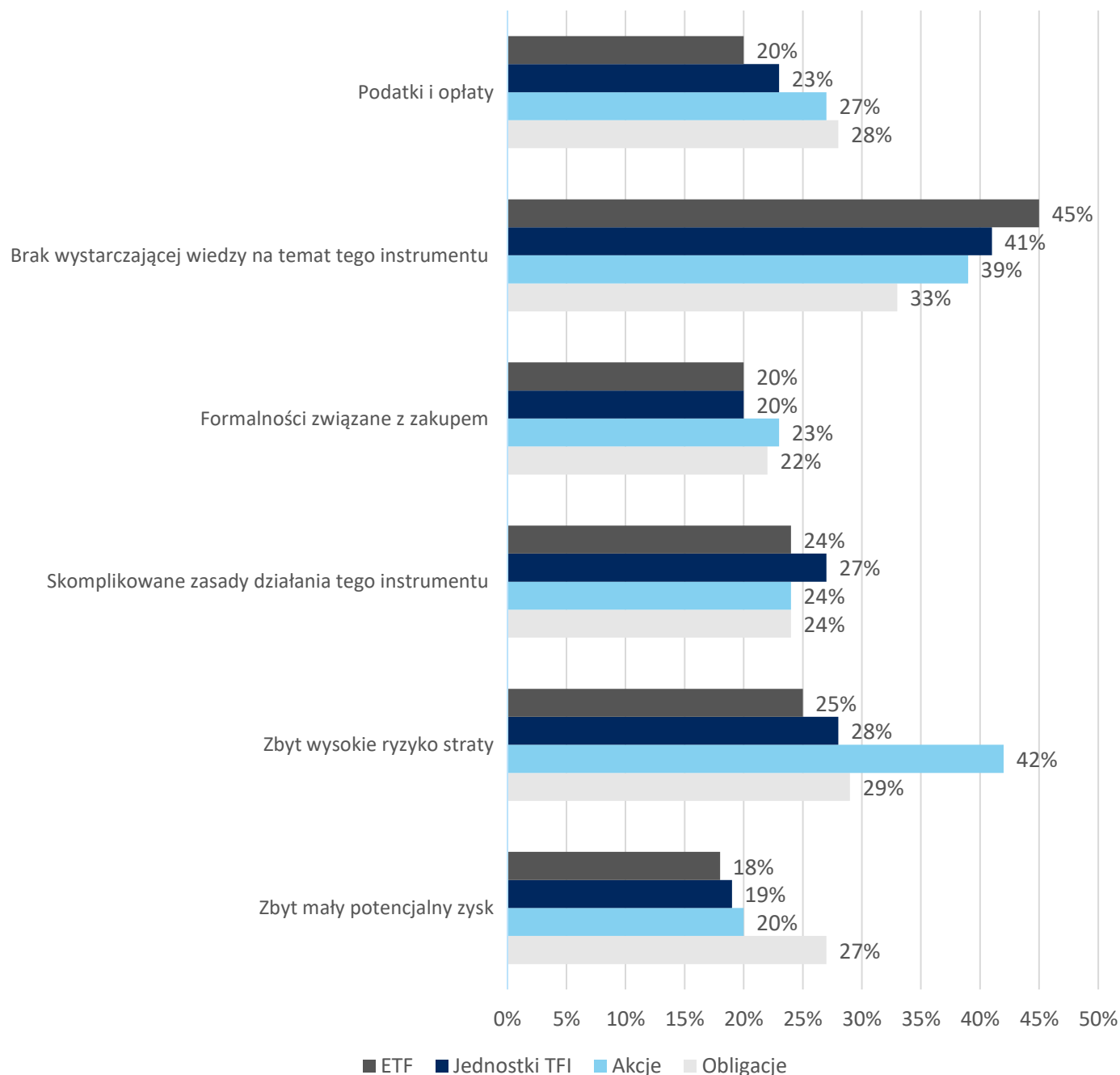
Blokery inwestowania (2/2)

- **Młodzi dorośli wymieniają długą listę czynników**, które zniechęcają ich do inwestowania. Poproszeni o wskazanie 5 najważniejszych spośród nich nadal nie są jednomyślni. Na długiej liście powodów, 12 czynników zostało wskazanych przez co najmniej 10% uczestników badania.
- **Większość z nich odnosi się do ryzyka straty kapitału**, na którą młodzi dorośli nie mogą sobie pozwolić. Z jednej strony wymieniane jest ryzyko inwestycyjne (39% wskazań), z drugiej osobisty finansowy kontekst – nie mogą sobie pozwolić na stratę pieniędzy (30%), nie czują się bezpiecznie finansowo (29%), nie mają wystarczających oszczędności (28%). Listę czynników odnoszących się do kwestii finansowych dopełnia, wskazywane przez co piątego badanego, postrzeganie podatku od zysków kapitałowych jako zbyt wysokiego.
- **Druga grupa czynników odnosi się do wiedzy na temat inwestowania**. 37% młodych dorosłych obawia się, że nie ma wystarczającej wiedzy by inwestować, a 19% nie wierzy we własne siły w tym kontekście, co jest spójne z przekonaniem co czwartego młodego dorosłego, że inwestowanie jest trudne.
- **Co czwarty młody dorosły czuje się zniechęcony do inwestowania brakiem zaufania do rządzących** i do tego, że nie zmienią prawa związanego z inwestowaniem. Jest to wynik spójny z innymi badaniami pokazującymi ten czynnik jako szczególnie istotny w przypadku inwestycji w instrumenty emerytalne.
- Ostatnia wyodrębniona grupa czynników to **wymówki**, wynikające z fałszywych przekonań i wiedzy lub ukrytych intencji. W szczególności 19% deklaruje, że przed inwestowaniem powstrzymuje je brak czasu, 12% obawia się formalności związanych z inwestowaniem, a 13% mówi, że to rozwiązanie tylko dla bogatych.
- Warto zauważyć, że co dziesiąty młody dorosły wskazuje, że nic go nie zniechęca do inwestowania.

Blokery inwestowania w poszczególne instrumenty inwestycyjne (1/2)

Jakie 3 czynniki najsilniej zniechęcają Cię do inwestowania w poniższe aktywa?

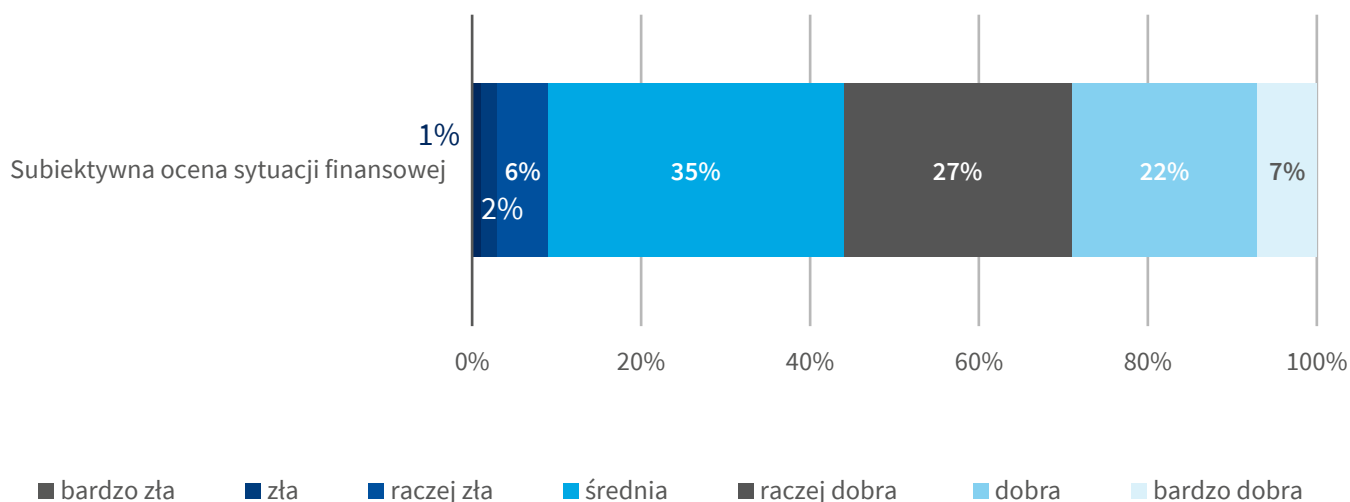
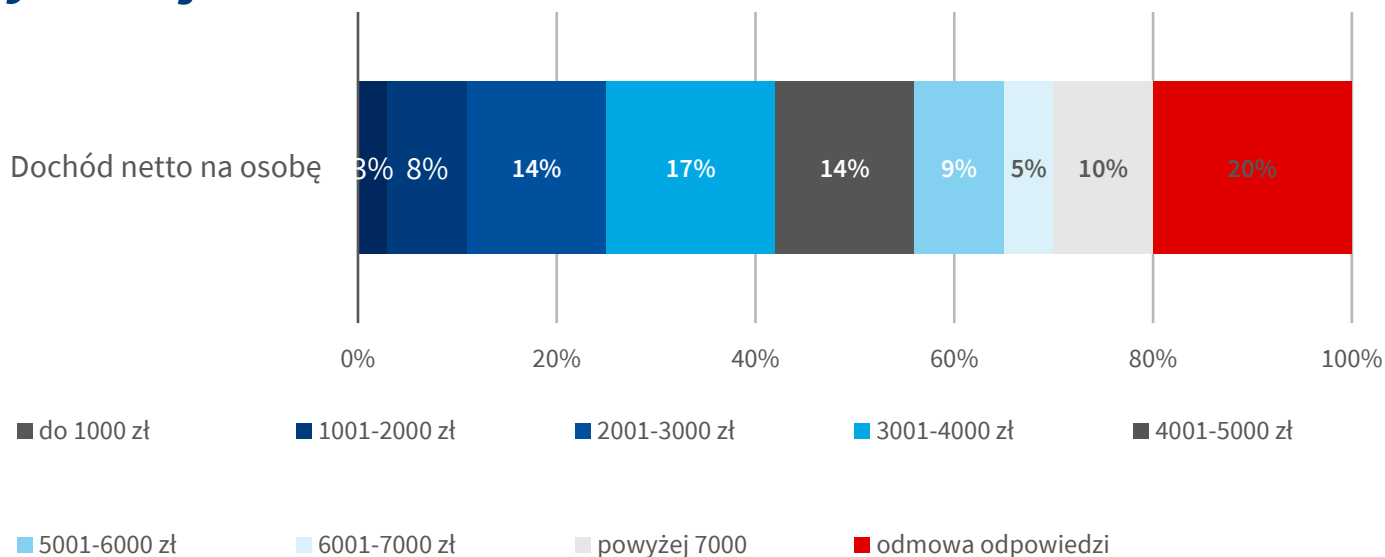
1% - nic mnie nie zniechęca

Blokery inwestowania w poszczególne instrumenty inwestycyjne (2/2)

- Wyniki badania pozwalają wyodrębnić sześć głównych czynników ograniczających skłonność do inwestowania w instrumenty rynku finansowego – zbyt mały potencjalny zysk, zbyt duże ryzyko straty, skomplikowane zasady działania instrumentu, formalności związane z zakupem, brak wystarczającej wiedzy oraz podatki i opłaty.
- Najczęściej wybieranym powodem, niezależnie od typu instrumentu finansowego, jest brak wystarczającej wiedzy na jego temat. Na drugim miejscu jest zbyt wysokie ryzyko straty kapitału (w przypadku akcji nie ma istotnej statystycznie różnicy między częstotliwością wymieniania braku wiedzy i ryzyka straty).
- Warto zauważyć, że w przypadku ETF i jednostek TFI zdecydowanie częściej (odpowiednio o 21% i o 13%) blokadę stanowi brak wiedzy niż obawa przed stratą.
- W przypadku ETF pozostałe czynniki, tj. zbyt mały zysk, formalności, podatki, opłaty i skomplikowane zasady działania instrumentu, wskazywane są z podobną częstotliwością – między 18% a 24%.
- W odniesieniu do jednostek TFI skomplikowane zasady zniechęcają 27% badanych, formalności – 20%, zaś zbyt małe zyski i idące z nimi w parze wysokie podatki odpowiednio 23% i 19%.
- W przypadku akcji zbyt małe zyski i zbyt duże koszty zniechęcają odpowiednio 20% i 27% badanych, a skomplikowane zasady i formalności stanowią ważny negatywny czynnik dla 23% - 24% młodych dorosłych.
- Obligacje są natomiast mniej atrakcyjne dla 27% - 28% młodych dorosłych ze względu na zbyt mały zysk i zbyt duże opłaty, zaś skomplikowane zasady działania i formalności zniechęcają 24% i 22% badanych.
- Niezależnie od analizowanego instrumentu, tylko 1% badanych wskazuje, że nic ich nie zniechęca do inwestycji w te aktywa.

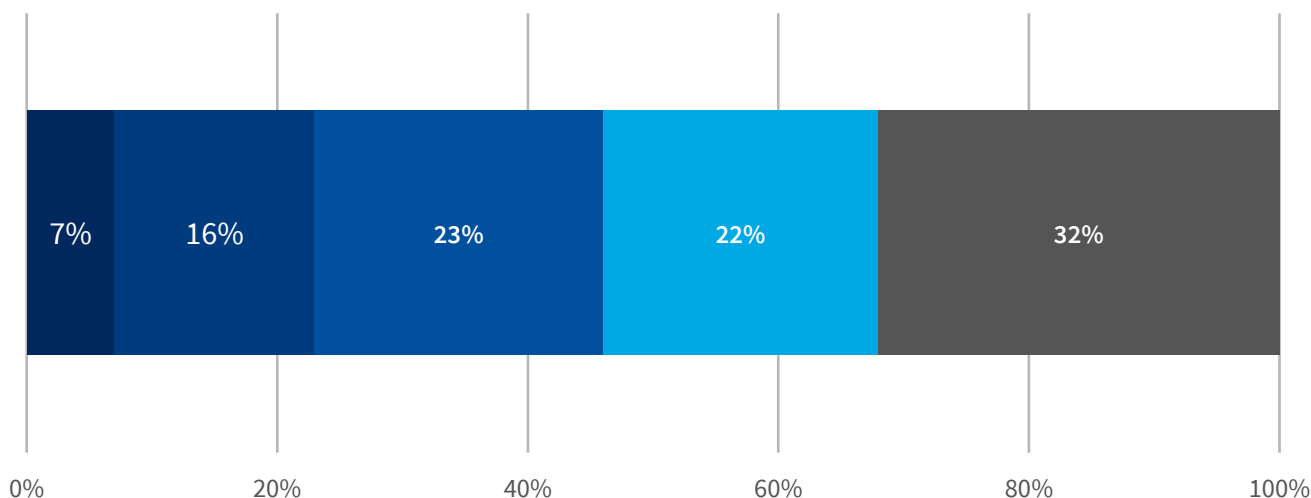
Blokady inwestowania – nie mam za co/ sytuacja finansowa

- Sytuacja finansowa w badanej próbie jest zróżnicowana, z medianą dochodu wynoszącą między 2000 a 3000 zł netto na osobę w gospodarstwie domowym (bez uwzględnienia osób, które nie określiły swojej sytuacji finansowej). Zgodnie z informacjami opublikowanymi przez GUS, przeciętny rozporządzalny dochód na osobę ogółem w 2023 roku wyniósł w Polsce 2678,30 zł. Biorąc pod uwagę, że na przestrzeni ostatnich lat statystyka konsekwentnie rośnie, można się spodziewać, że w 2024 roku będzie nieco wyższa niż ta za 2023 rok.
- Subiektywna ocena sytuacji finansowej również jest zróżnicowana, z medianą w przypadku oceny subiektywnej na ocenie średniej, a i dominantą na ocenie średniej.
- Do analizy rzeczywistej sytuacji finansowej warto dodać opisane wcześniej oszczędności w większości przypadków nieprzekraczające trzech miesięcznych pensji.
- Wydaje się, że w tej sytuacji młodzi ludzie są w stanie oszczędzać, choć zwykle niewielkie kwoty. Wymagałoby to jednak potraktowania priorytetowo inwestycji, bowiem nadwyżki budżetowe i oszczędności są w wysokości, która nie pozostawia wiele swobody działania i wymaga dokonywania wyborów, a więc rezygnowania z czegoś na rzecz czegoś innego (w tym przypadku dobrze by było, żeby na rzecz inwestycji).

Blokady inwestowania – nie ma za co

Jakie pieniądze przeznaczasz lub planujesz przeznaczyć na inwestycje?

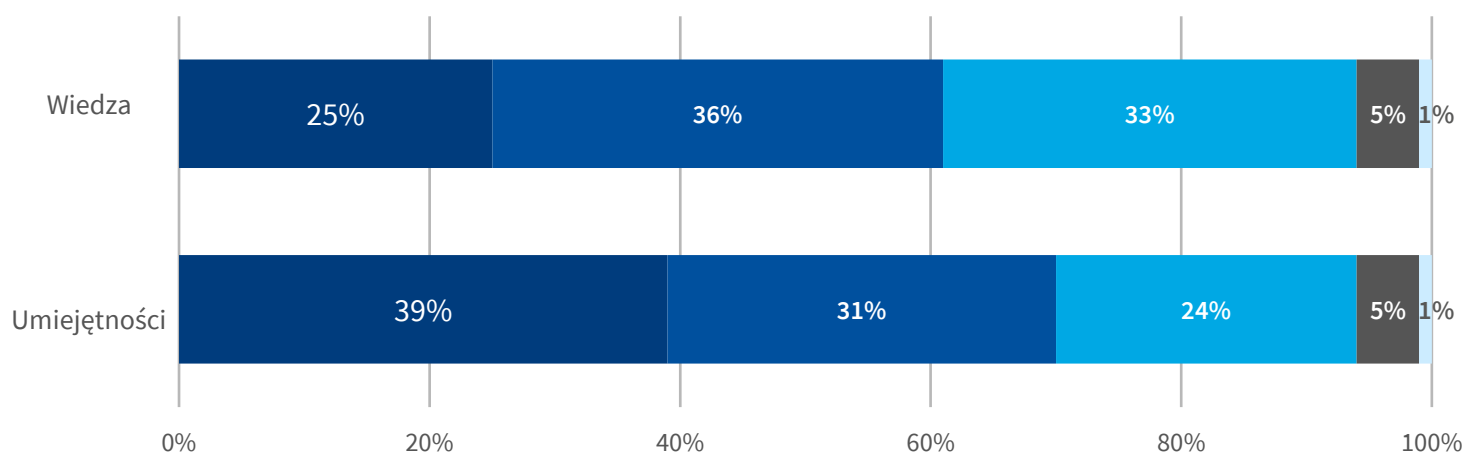

- inwestycje traktuję priorytetowo i zawsze znajduję na nie pieniądze, niezależnie od tego z czego musiał(a)bym zrezygnować
- na inwestycje przeznaczam pieniądze w pierwszej kolejności po poniesieniu niezbędnych kosztów
- inwestuję pieniądze, które zostają mi na koniec miesiąca, po poniesieniu wszystkich kosztów, które się pojawiły
- inwestuję pieniądze, które zostały mi na koniec miesiąca, ale po tym jak część odłożę w formie oszczędności
- inwestuję pieniądze dopiero wtedy, kiedy nie mam pomysłu co innego z nimi zrobić

- Większość młodych dorosłych nie traktuje inwestycji priorytetowo (93%).
- Najczęściej (**1/3 badanych**) młodzi dorośli traktują inwestycje jako sposób na wykorzystanie zbędnych pieniędzy, na które nie mają żadnego innego pomysłu. Czy jednak taka kategoria pieniędzy ma w ogóle szansę pojawić się w portfelu młodych dorosłych, a jeśli tak, to jak często?
- **22%** młodych dorosłych inwestuje to, co zostaje na koncie po zakupach i odłożeniu oszczędności.
- **23%** inwestuje niezależnie od tego czy zostaną im środki na oszczędności, jednak dopiero po poniesieniu wszystkich kosztów, które w danym miesiącu się pojawiły.
- **23%** nadaje inwestycjom wyższe znaczenie i przeznaczają na nie pieniądze w pierwszej kolejności lub po poniesieniu niezbędnych kosztów.

Blokady inwestowania – samoocena wiedzy i umiejętności inwestycyjnych

Jak oceniasz swoją wiedzę/ umiejętności z zakresu inwestowania?

■ brak wiedzy/ umiejętności

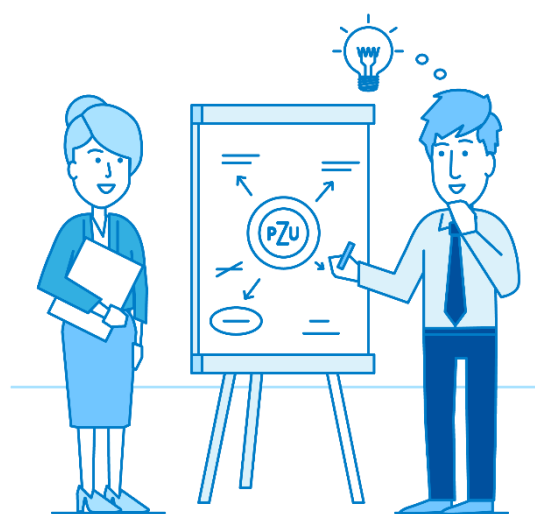
■ poziom podstawowy

■ poziom umiarkowany

■ poziom zaawansowany

■ poziom bardzo zaawansowany

- Najczęściej młodzi dorośli oceniają swoją wiedzę z zakresu inwestowania na poziomie podstawowym i deklarują brak umiejętności w tym zakresie.
- Co najmniej podstawowy poziom wiedzy w tym obszarze deklaruje 75% badanych, a co najmniej podstawowe umiejętności 61% młodych dorosłych.
- Zaawansowany poziom wiedzy i umiejętności deklaruje 6% badanych.

Blokady inwestowania – samoocena wiedzy i umiejętności inwestycyjnych

	INWESTUJĄCY		NIEINWESTUJĄCY	
WIEDZA	podstawowa	>	podstawowa (początek skali)	
UMIEJĘTNOŚCI	podstawowe umiejętności	>	brak umiejętności	

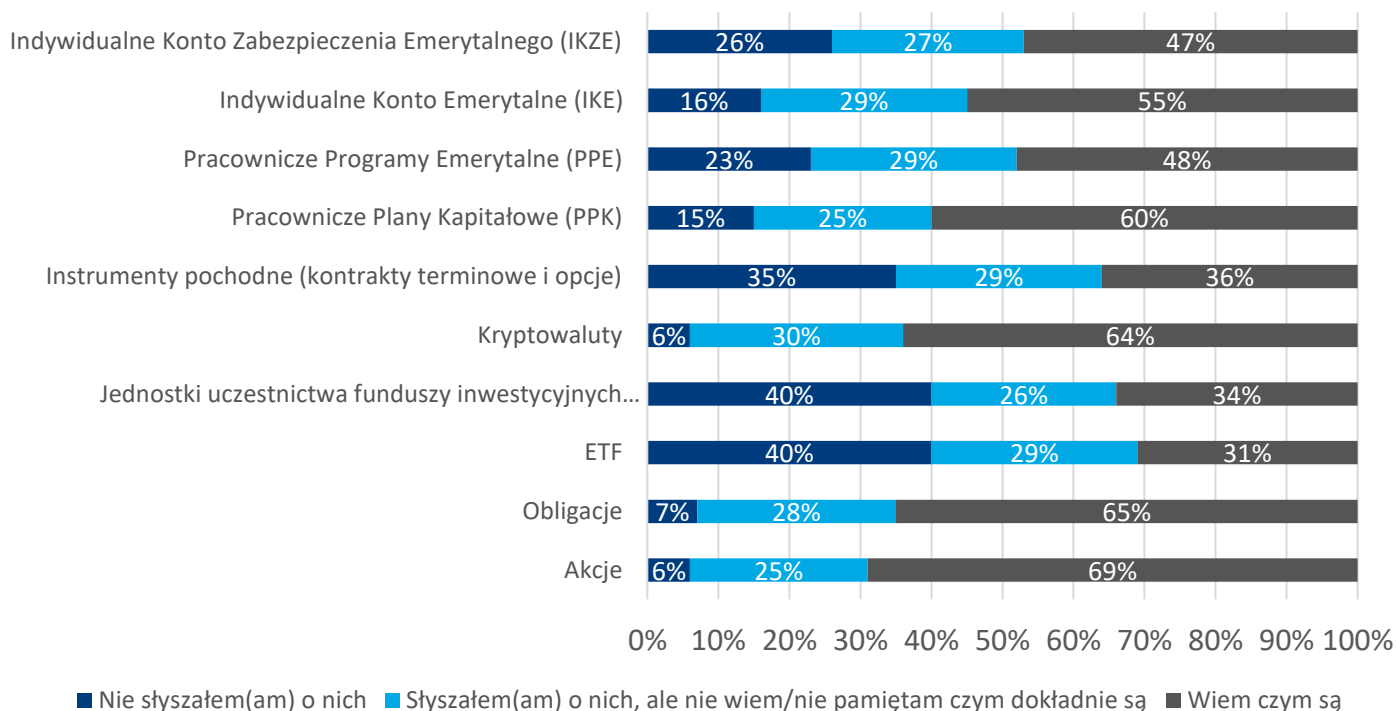
	INWESTUJĄCY	=	NIEINWESTUJĄCY – Z DOŚWIADCZENIEM	>	NIEINWESTUJĄCY – BEZ DOŚWIADCZENIA
WIEDZA	podstawowa	=	podstawowa	>	brak wiedzy
UMIEJĘTNOŚCI	podstawowe	=	podstawowe	>	brak umiejętności

- Statystyczny młody dorosły, który dziś inwestuje, ocenia swoją wiedzę i umiejętności nieco wyżej niż nieinwestujący. Przy czym w obu przypadkach wiedza jest szacowana jako podstawowa, tylko w przypadku nieinwestujących ledwo wystarczająca na taką etykietę, a u inwestujących jednak trochę głębsza. W kwestii umiejętności, inwestujący szacują je jako podstawowe, nieinwestujący wskazują ich brak.
- Warto jednak zauważyć, że jeśli z dziś nieinwestujących wyodrębni się grupę, która co prawda teraz nie inwestuje, ale ma doświadczenia inwestycyjne, to zacierą się różnica między nią a dziś inwestującymi w ocenie własnej wiedzy i doświadczeń. Wydaje się więc, że subiektywnie oceniany poziom wiedzy różnicuje tych, którzy kiedykolwiek zdecydowali się zainwestować, od tych, którzy nie mają takich doświadczeń.
- Natomiast podgrupa nieinwestujących ani dziś, ani wcześniej, ocenia swoje inwestycyjne kompetencje możliwie najniżej opisując je jako brak wiedzy i brak umiejętności.

N= 1090

Blokady inwestowania – samoocena wiedzy o instrumentach finansowych

W jakim stopniu znane Ci są poniższe rozwiązania inwestycyjne:

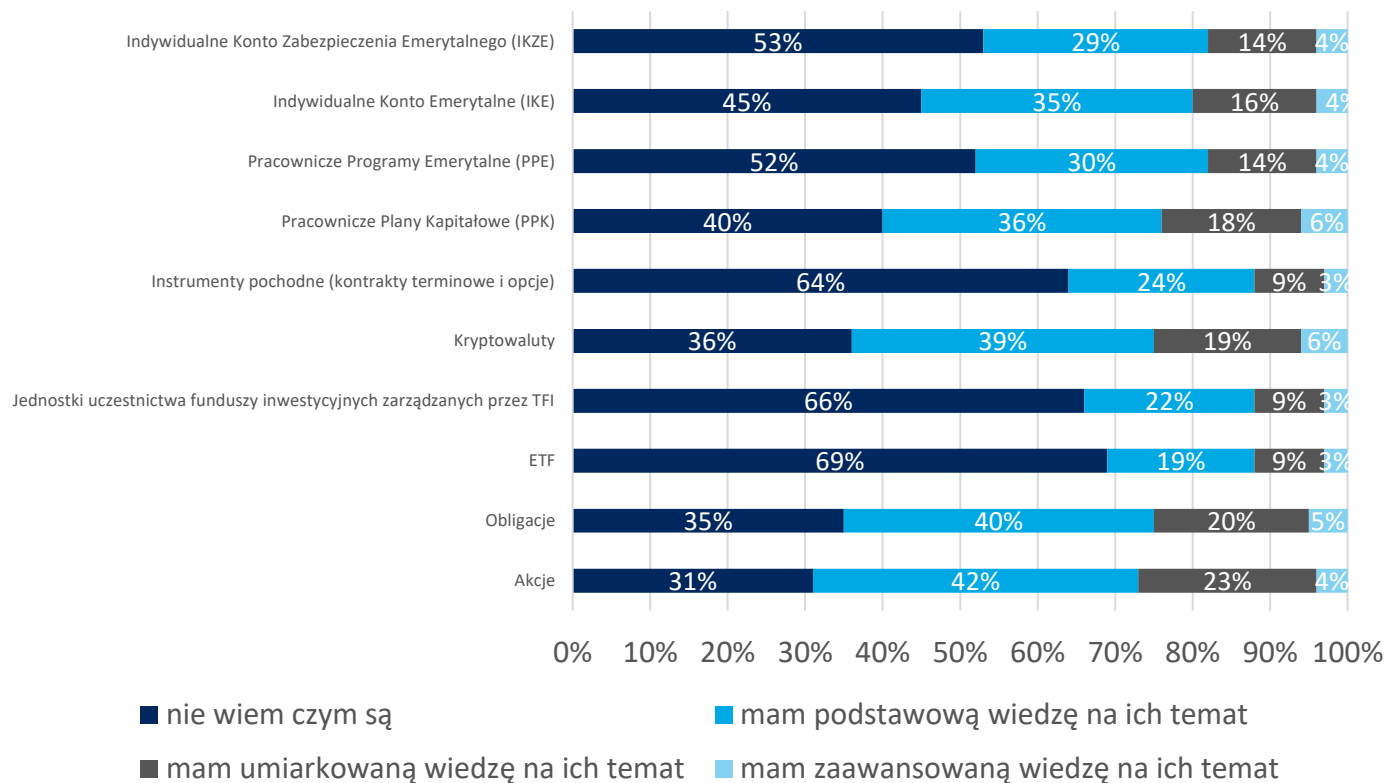

- Spośród różnych instrumentów finansowych najczęściej znane są (na poziomie deklaracji) młodym dorosłym akcje (69% wskazań) i obligacje (65%) – najstarsze i najbardziej klasyczne spośród instrumentów oraz PPK (60%) i kryptowaluty (64%) – młodsze i zdecydowanie mniej klasyczne, za to często komentowane w ostatnich latach w mediach i w mediach społecznościowych, i wzbudzające więcej dyskusji społecznej.
- Około połowy badanych deklaruje również, że wie czym są PPE, IKE i IKZE. Wyraźniej młodzi dorośli mają deklarowaną najmniejszą świadomość jednostek TFI i ETF.
- Świadomość istnienia instrumentu, zasłyszana, bez wiedzy czym ów instrument jest, dotyczy zbliżonej liczby osób - niezależnie od instrumentu - i mieści się w granicach 25% - 30% wskazań.

N= 1090

Blokady inwestowania – samoocena wiedzy o instrumentach finansowych

W jakim stopniu znane Ci są poniższe rozwiązania inwestycyjne:

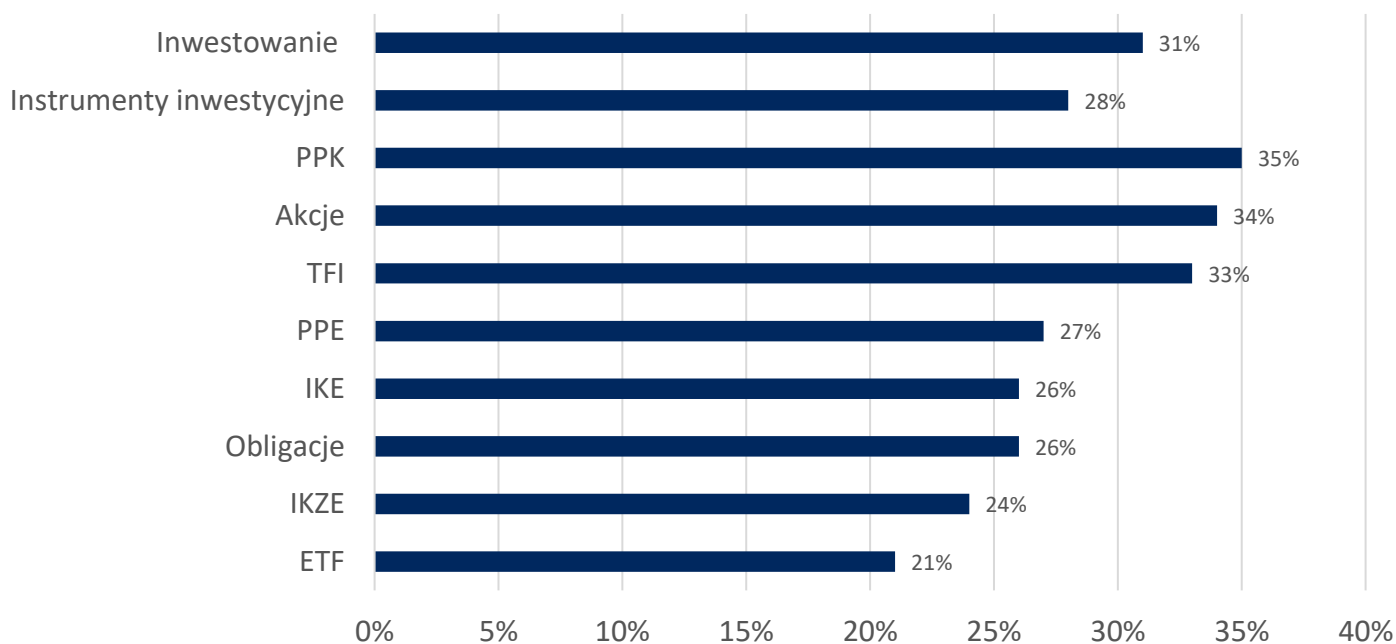

- Przyglądając się bliżej deklarowanej wiedzy młodych dorosłych, można zauważyć, że w przypadku akcji i obligacji odpowiednio 69% i 65% badanych wskazywało posiadanie co najmniej podstawowej wiedzy. W odniesieniu do PPK i kryptowalut, taką odpowiedź wskazywało 60% i 64% badanych. W przypadku PPE, IKE i IKZE, między 47% a 55%. W kontekście ETF i jednostek TFI 32% i 34%.
- Zaawansowaną wiedzę najczęściej deklarują młodzi dorośli w odniesieniu do obligacji, akcji, kryptowalut i PPK, co wskazuje każdorazowo 24% - 27% badanych, co wydaje się bardzo optymistyczną statystyką.

N= 1090

Blokady inwestowania – podstawowa wiedza o instrumentach finansowych

Poziom podstawowej wiedzy (odsetek odpowiadających poprawnie)

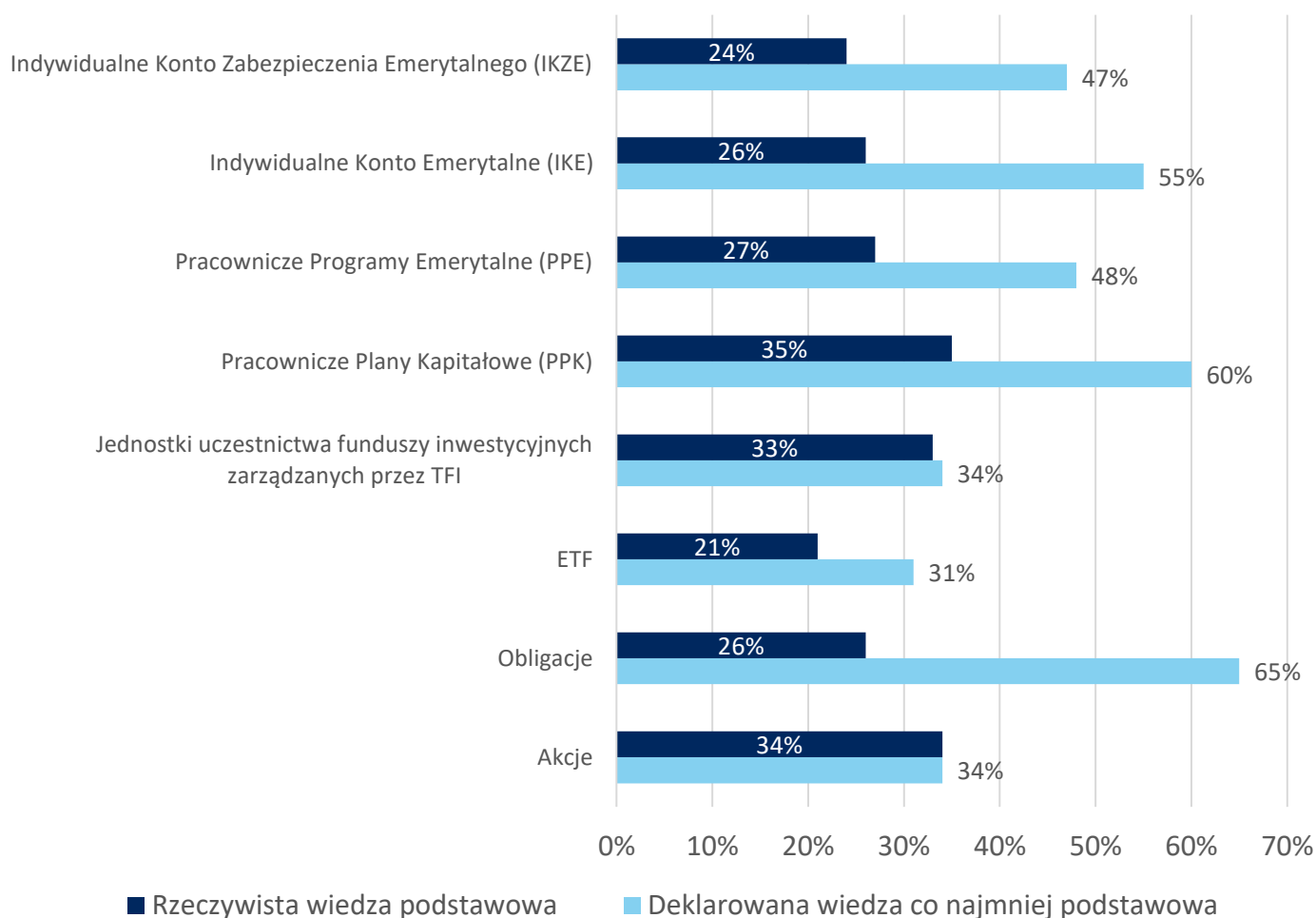

- Zbadano podstawową wiedzę dotyczącą inwestowania i różnych instrumentów inwestycyjnych. 31% młodych dorosłych posiada podstawową wiedzę z zakresu inwestowania, a 28% ma podstawową wiedzę uśrednioną dla instrumentów finansowych.
- Co trzeci młody dorosły na poziomie podstawowym wie czym są akcje, TFI i PPK. A 24% - 27% badanych ma podstawową wiedzę na temat PPE, IKE, IKZE i obligacji. Co piąty młody dorosły wie także czym jest ETF (na poziomie podstawowym).
- Na najłatwiejsze pytania niemal 50% badanych udzieliło poprawnych odpowiedzi. Dotyczyły one zależności między ryzykownością aktywów a ich potencjalną stopą zwrotu, rozumienia konsekwencji zmiany kursu walut, procentu składanego w odniesieniu do obliczania wartości inwestycji po czasie.
- Nieco ponad 40% badanych odpowiedziało także poprawnie na pytanie dotyczące bezterminowych efektów wypisania się z PPK, interpretacji spadku rentowności obligacji, świadomości ryzyka towarzyszącego inwestycjom w TFI.

N= 1090

Blokady inwestowania – samoocena wiedzy o instrumentach finansowych vs jej rzeczywisty poziom

W jakim stopniu znane Ci są poniższe rozwiązania inwestycyjne:

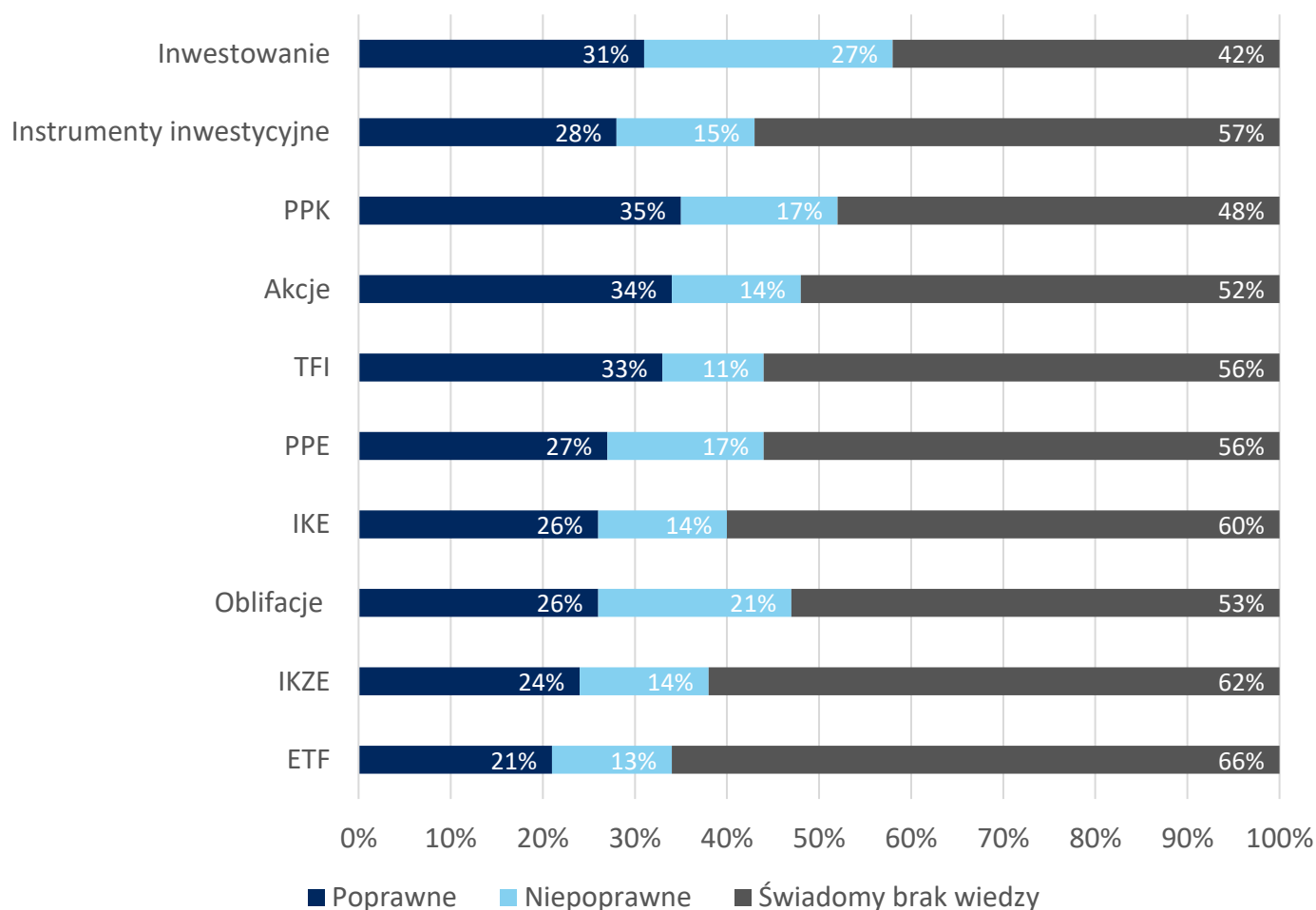

- Zestawienie deklarowanej i rzeczywistej wiedzy na temat instrumentów finansowych młodych Polaków pokazuje, że wielu z nich przeszacowuje swoją wiedzę (wyjątkiem jest wiedza na temat akcji gdzie szacunek idealnie odpowiadał rzeczywistemu wynikowi). Największa rozbieżność dotyczy obligacji i instrumentów emerytalnych.

N= 1090

Blokady inwestowania – fałszywa wiedza

Poziom podstawowej wiedzy

- Większość osób nieznających poprawnych odpowiedzi w teście wiedzy dotyczącym inwestowania i instrumentów inwestycyjnych jest świadoma swojej niewiedzy, jednak w zależności od instrumentu 13% - 21% badanych ma fałszywą wiedzę, która wydaje im się poprawna. Warto o tym pamiętać, ponieważ może to skutkować silnymi postawami i przekonaniem niesprzyjającym inwestowaniu.
- Ponadto 27% młodych dorosłych posiada fałszywą wiedzę z zakresu inwestowania i zarządzania ryzykiem inwestycyjnym.

N= 1090

Najtrudniejsze pytania w teście wiedzy

Ogólne	Odsetek poprawnych odpowiedzi
Żeby inwestować na giełdzie konieczne jest założenie rachunku inwestycyjnego w domu maklerskim	29%
Żeby móc inwestować na giełdzie trzeba dysponować minimalną kwotą 3000 zł oszczędności	32%
W Polsce istnieje instytucja gwarantująca inwestorom wypłatę ubezpieczenia od strat na rynku kapitałowym (spadków na giełdzie)	23%
Instrumenty finansowe (po jednym najtrudniejszym pytaniu na instrument finansowy)	
Ryzyko towarzyszące inwestycjom w obligacje skarbowe i w obligacje korporacyjne jest takie samo	10%
Do portfela inwestycyjnego Funduszu Inwestycyjnego Otwartego (FIO) mogą należeć wyłącznie papiery wartościowe	22%
ETF zwykle odzwierciedlają zachowania określonych indeksów giełdowych	21%
Cena akcji nie może spaść poniżej ceny emisyjnej	31%
Wpłaty do Pracowniczych Planów Kapitałowych pochodzą z trzech źródeł: od pracodawcy, pracownika i z budżetu państwa	21%
Każdy pracodawca ma obowiązek wprowadzić świadczenie w postaci PPE	28%
Wpłaty na IKZE z danego roku kalendarzowego możemy odliczyć w PIT od podstawy opodatkowania	22%
Na IKE możemy wpłacać rocznie w ramach określonego limitu wpłat	26%

Najważniejsze źródła wiedzy na temat inwestowania

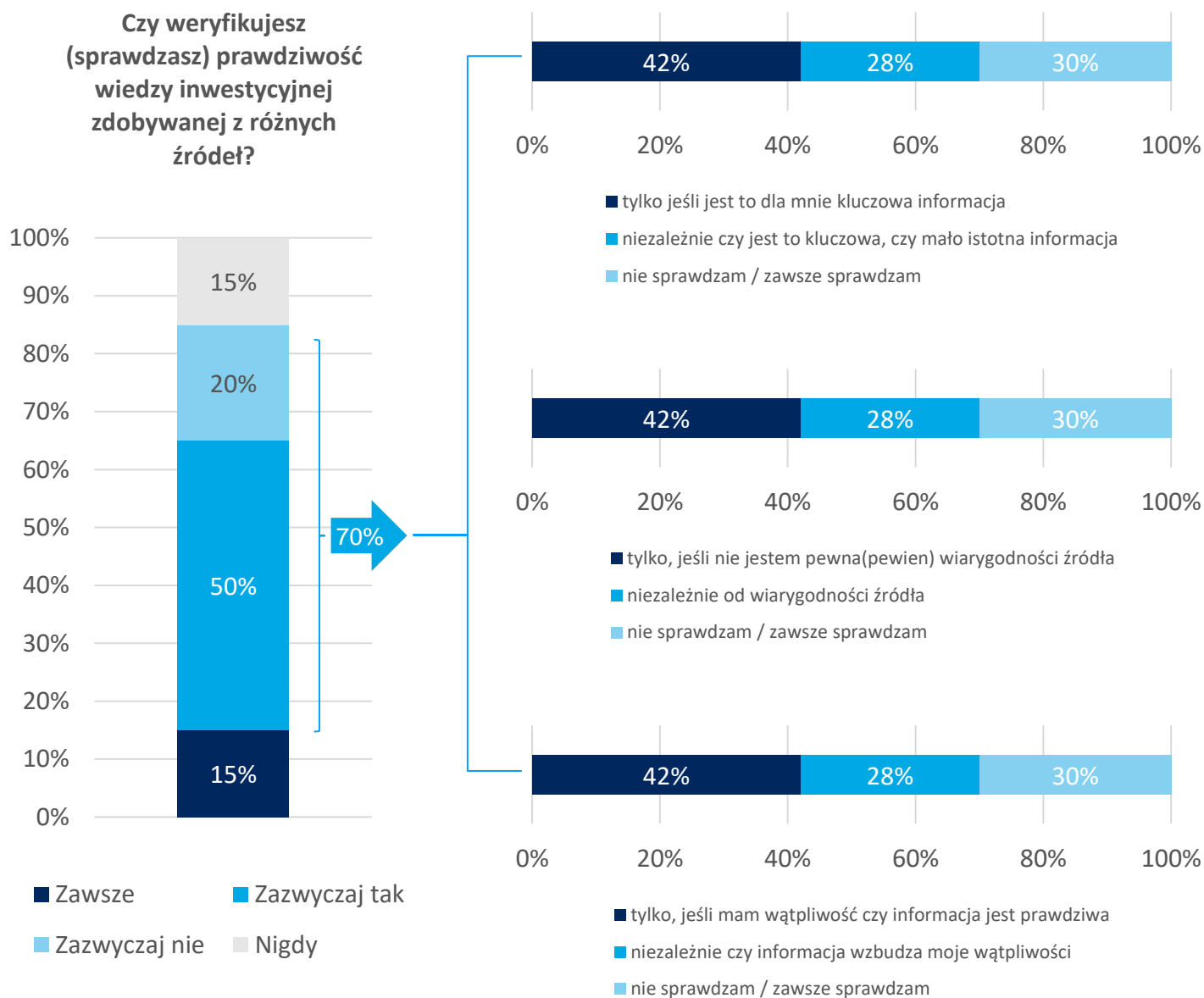
Z jakich źródeł czerpiesz wiedzę na temat inwestowania?
(5 najważniejszych źródeł)

- Młodzi ludzie czerpią wiedzę na temat inwestowania z wielu różnych źródeł, przy czym wiele z nich ma zbliżone znaczenie na poziomie populacji. 20% - 25% młodych dorosłych czerpie ją z własnych doświadczeń, webinarów, podcastów, wywiadów, materiałów informacyjnych instytucji finansowych, książek branżowych, platform edukacyjnych i wiedzy pracowników instytucji finansowych. 17% - 19% badanych czerpie wiedzę z blogów internetowych, reklam, kursów i szkoleń. Mniej, ponieważ około 10% badanych, korzysta z wiedzy ze studiów oraz konferencji i spotkań branżowych.

N= 1090

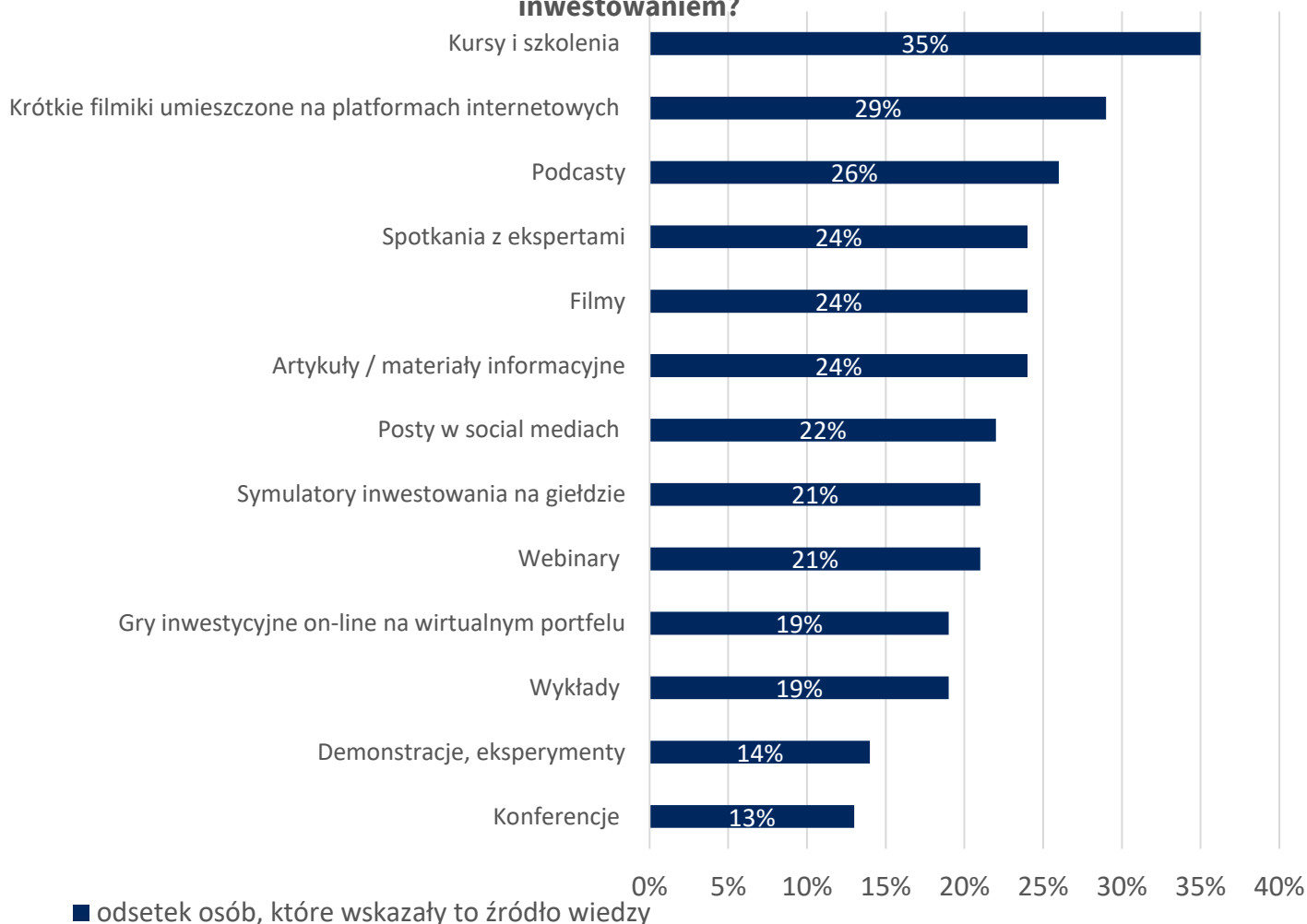
Weryfikacja zdobywanej wiedzy inwestycyjnej

- 15% młodych dorosłych podchodzi krytycznie do nowych informacji na temat inwestowania i zawsze je sprawdza. Z drugiej strony 15% młodych ludzi nigdy nie weryfikuje nowych informacji, niezależnie z jakiego źródła pochodzą. Stanowi to zagrożenie, że zebrana przez nich wiedza będzie fałszywa, niekompletna lub trudna do wykorzystania.
- Pozostałe 70% weryfikuje zdobywaną wiedzę, choć nie zawsze. 42% młodych dorosłych robi to bowiem tylko wtedy, gdy jest to kluczowa informacja, nie są pewni wiarygodności źródła lub jeśli prawdziwość informacji wzbudziła ich wątpliwości.

Preferowane formy przekazywania wiedzy inwestycyjnej

W jakiej formie powinna być ci przekazywana wiedza związana z inwestowaniem?

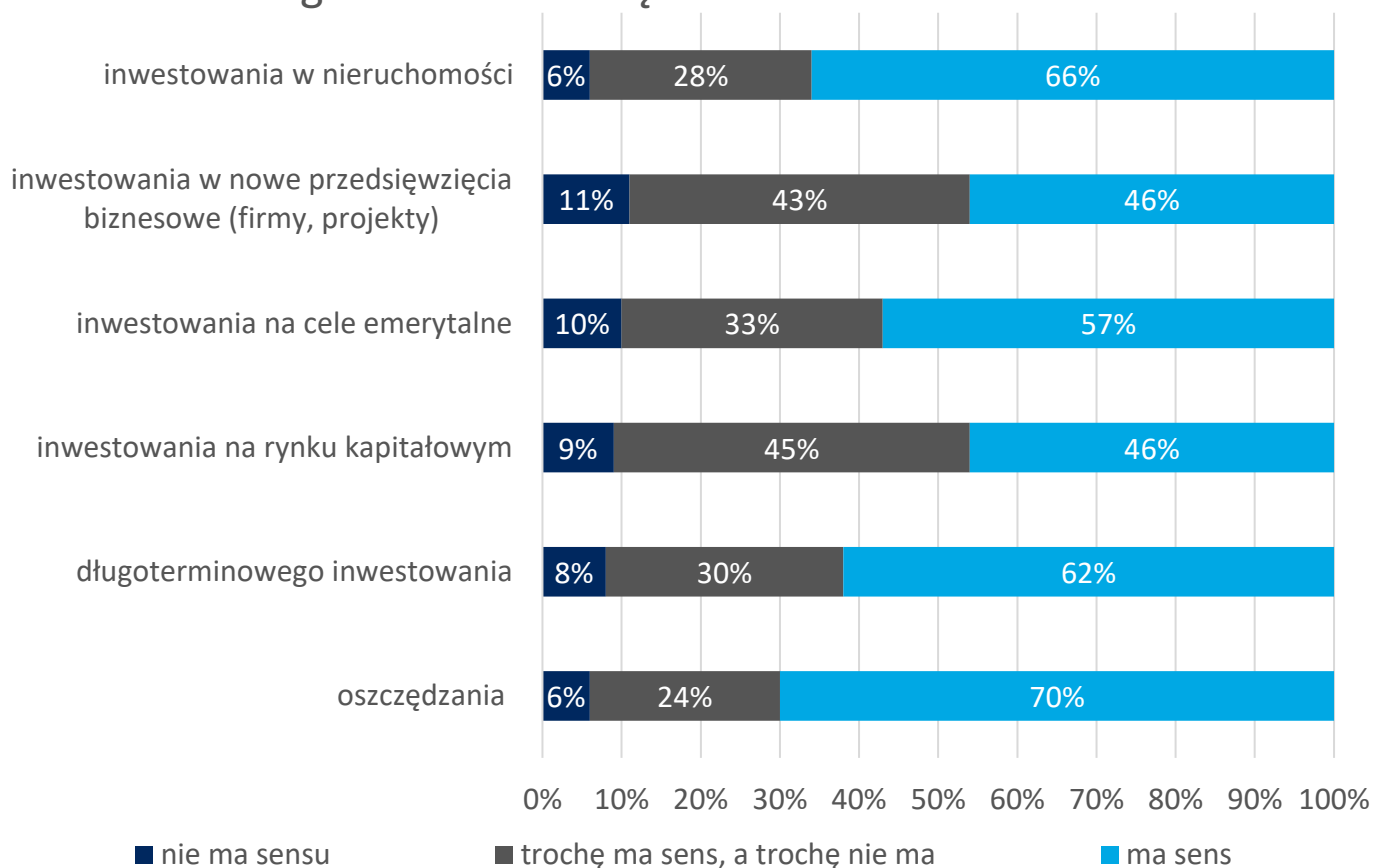

- Młodzi ludzie mają dziś wręcz nieograniczone możliwości zdobywania wiedzy, jednak nie ze wszystkich rozwiązań równie chętnie korzystają. Wśród trzech, najczęściej chętnie wybieranych źródeł, pojawiają się szkolenia i kursy, filmiki i podcasty. 35% młodych dorosłych chciałoby uczyć się z kursów i szkoleń, 29% preferuje krótkie formy video publikowane w internecie, a 26% podcasty.
- Kolejne formy spotykają się z zainteresowaniem 19% - 24% badanych i są bardzo zróżnicowane, obejmując w większości rozwiązania zdalne/ on-line. W szczególności wymieniane są: filmy, spotkania z ekspertami, materiały informacyjne, posty w social mediach, symulatory inwestowania, webinary, gry on-line i wykłady.
- Z relatywnie najmniejszym zainteresowaniem spotykają się demonstracje, eksperymenty i konferencje.

N= 1090

Blokady inwestowania - postrzegana sensowność działań oszczędnościowych i inwestycyjnych

Jak ogólnie rzecz biorąc oceniasz sensowność...

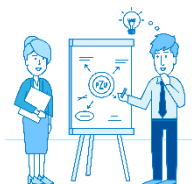
- Znakomita większość młodych dorosłych (89% - 94%) widzi przynajmniej częściowo sens w oszczędzaniu, długoterminowym inwestowaniu i specyficznym w inwestowaniu na różne sposoby.
- Oszczędzanie wydaje się jednoznacznie sensowne 70% młodych ludzi, a inwestowanie w zależności od sposobu i celu jest postrzegane w ten sposób od 46% do 66% badanych.
- Wśród rozwiązań inwestycyjnych najczęściej - jako jednoznacznie sensowne - postrzegane są inwestycje w nieruchomości, długoterminowe inwestowania i inwestowania na emeryturę (66% - 57%).
- Trochę rzadziej wskazywane są - jako jednoznacznie sensowne - inwestycje na rynku kapitałowym i w nowe przedsięwzięcia biznesowe, choć dotyczy to niemal połowy młodych dorosłych.

N= 1090

Blokady inwestowania - postrzeganie rozwiązań inwestycyjnych

Niezależnie od obiektywnych charakterystyk poszczególnych instrumentów finansowych, to co ostatecznie kształtuje decyzje inwestycyjne to subiektywna ich ocena przez inwestora. Porównanie sześciu kluczowych grup rozwiązań inwestycyjnych pokazuje jak nieoczywisty może być wybór składowych portfela inwestycyjnego przez młodych dorosłych.

Młodzi ludzie szukają raczej bezpiecznych rozwiązań, co skłaniałoby ich w kierunku nieruchomości, te jednak wymagają dużego nakładu finansowego.

Większe zyski obiecują akcje, które zdaniem młodych dorosłych są najlepszym rozwiązaniem na krótko, tylko większość młodych woli inwestycje na dłużej.

Zważywszy na subiektywny i obiektywny niski poziom wiedzy i doświadczeń młodych ludzi, najlepszym kandydatem do inwestowania, w oparciu o ich deklaracje, wydają się obligacje wskazywane jako najlepsze dla początkujących.

Młodzi ludzie są wrażliwi na aprobatę społeczną, więc być może kryteria odnoszące się do społecznego odbioru inwestora i gotowości polecenia innym inwestycji są dla nich kluczowe. Jeśli tak, to najlepszym rozwiązaniem są ich zdaniem nieruchomości, tylko jak wspominałam, wymagają one większych minimalnych nakładów finansowych niż którakolwiek z pozostałych form inwestowania.

Blokady inwestowania - postrzeganie rozwiązań inwestycyjnych

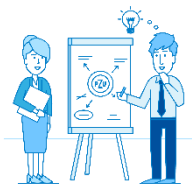
Nieruchomości uważane są przez młodych Polaków za najbezpieczniejsze i niemal najbardziej zyskowne inwestycje, nie najlepsze na krótką inwestycję, ale najlepsze na dłużej. Bardzo dobre rozwiązanie dla początkujących, prestiżowe i najlepsze do polecenia innym.

Obligacje są postrzegane jako bezpieczne instrumenty finansowe, dające szansę umiarkowanych zysków i umiarkowanie dobre na krótki termin, lepsze natomiast na dłużej. Są najlepszym pomysłem dla początkujących, które całkiem chętnie poleciliby znajomym, choć raczej umiarkowanie prestiżowe / do chwalenia się.

Akcje młodzi dorośli opisują jako umiarkowanie bezpieczne (na trzecim miejscu wśród rozwiązań inwestycyjnych), ale najbardziej zyskowne i najlepsze jako inwestycje na krótki termin. Umiarkowanie dobre na dłuższe inwestycje i dla początkujących. Raczej umiarkowanie byliby młodzi ludzie skłonni je polecić innym osobom, choć postrzegają je jako prestiżowe i takie, których posiadaniem warto się pochwalić (na 2 miejscu).

Jednostki TFI wydają się być najmniej pozytywnie postrzegane przez młodych dorosłych, oceniane są jako umiarkowanie bezpieczne, a przy tym dające szansę najmniejszych zysków, najmniej dopasowane do krótkoterminowych inwestycji i raczej nie najlepsze na dłuższy termin. Młodzi dorośli nie byliby skłonni polecać inwestycji w jednostki TFI innym, postrzegają je jako najmniej prestiżowe i takie, którymi nie warto się chwalić.

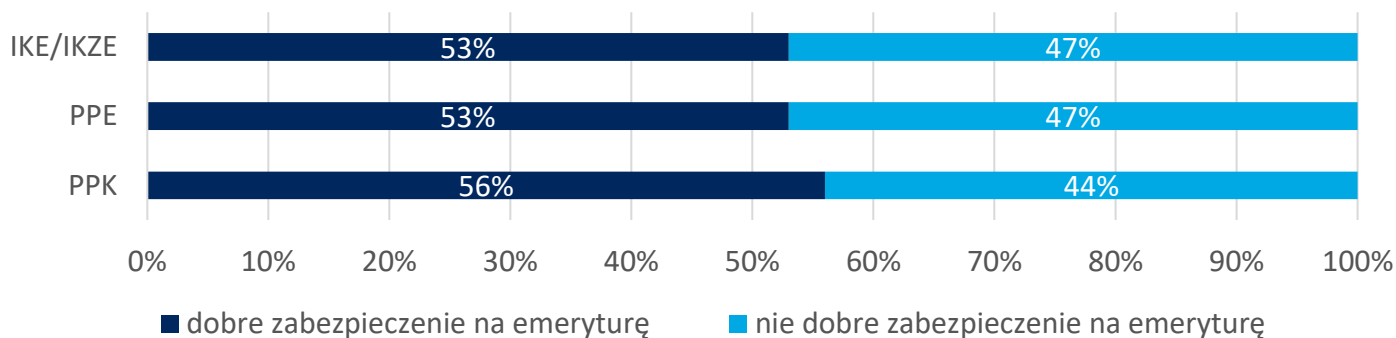
ETF wydaje się być najmniej atrakcyjne w rankingu rozwiązań inwestycyjnych wśród młodych ludzi, niemal na wszystkich wymiarach zajmując przedostatnie miejsce, z wyjątkiem dopasowania do potrzeb początkujących inwestorów gdzie zajmuje 3 miejsce od końca.

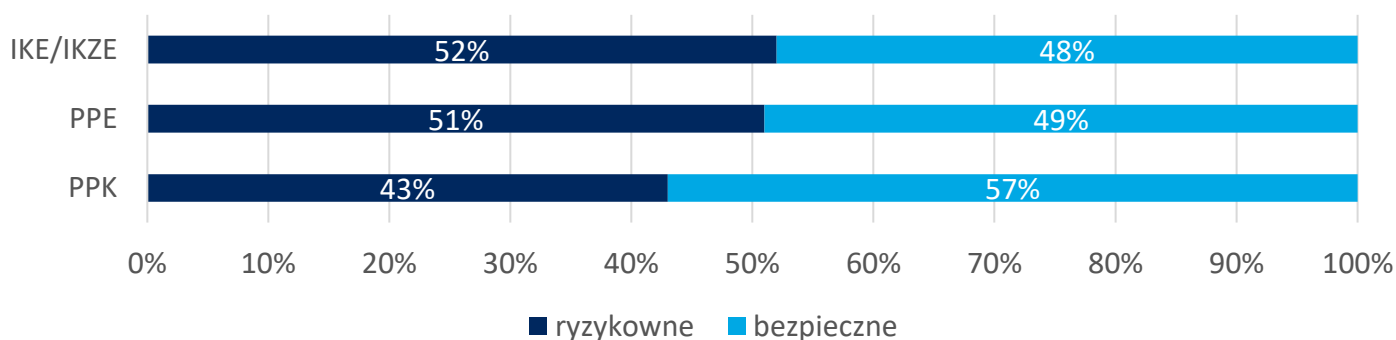
Kryptowaluty są najbardziej niejednoznacznie ocenianym rozwiązaniem inwestycyjnym. Z jednej strony są postrzegane jako najbardziej ryzykowne, najgorsze na długie inwestycje i najmniej właściwe dla początkujących. Z drugiej strony zyskowne i dobre na krótki termin. Młodzi ludzie umiarkowanie mają chęć polecać kryptowaluty innym i umiarkowanie też chcą się chwalić ich posiadaniem.

Blokady inwestowania - postrzeganie instrumentów emerytalnych

Inwestowanie w (...) jest:

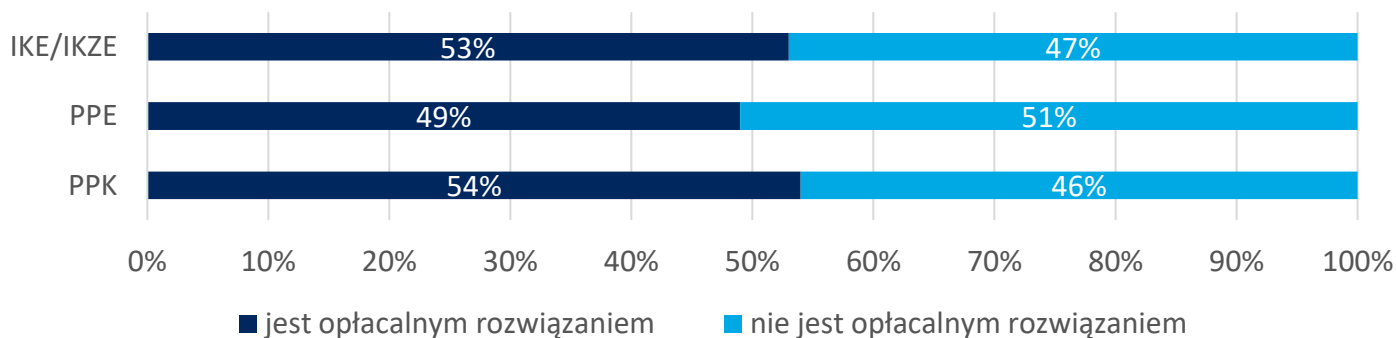
Inwestowanie w (...) jest:

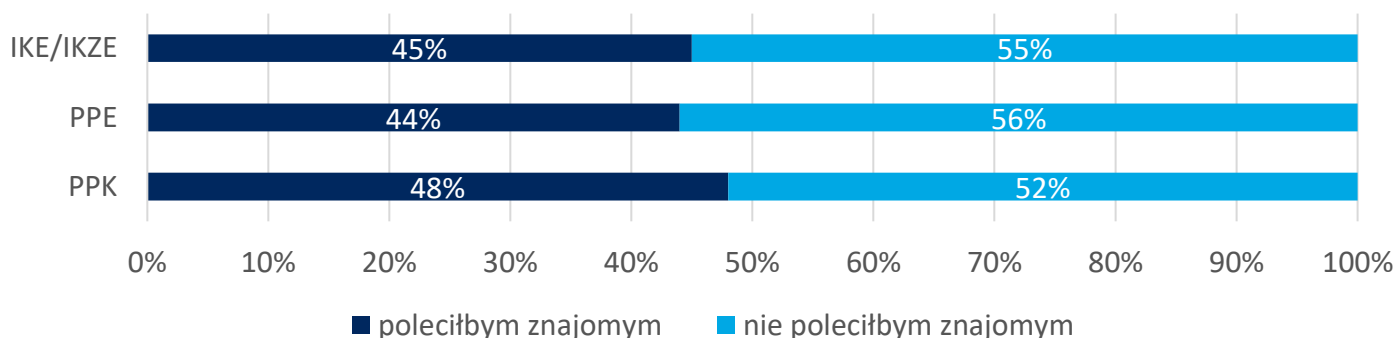
- Zaskakująco zbliżone są do siebie sumy odpowiedzi plasujących dostępne rozwiązania emerytalne jako ryzykowne vs. bezpieczne oraz dobre i niedobre zabezpieczenie na emeryturę.
- Mimo że PPK, PPE, IKE/IKZE zostały stworzone jako instrumenty długoterminowego inwestowania z myślą o emeryturze, w zależności od instrumentu 44% - 47% badanych uważa, że nie realizują one dobrze tego celu.
- Ponadto połowa badanych uważa, że PPE, IKE i IKZE są ryzykownymi rozwiązaniami, takiej samej oceny dokonuje 43% młodych dorosłych w kontekście PPK.

Blokady inwestowania - postrzeganie instrumentów emerytalnych

Inwestowanie w (...) jest:

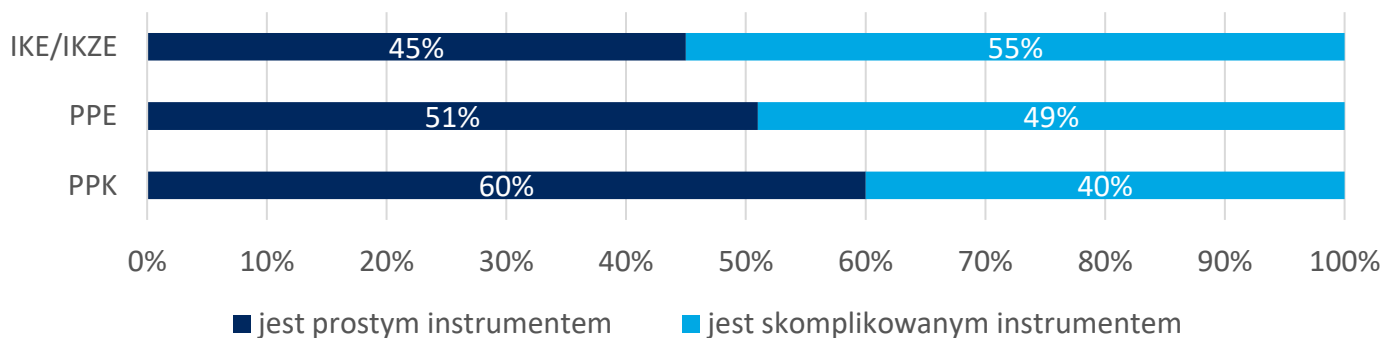
Inwestowanie w (...) jest:

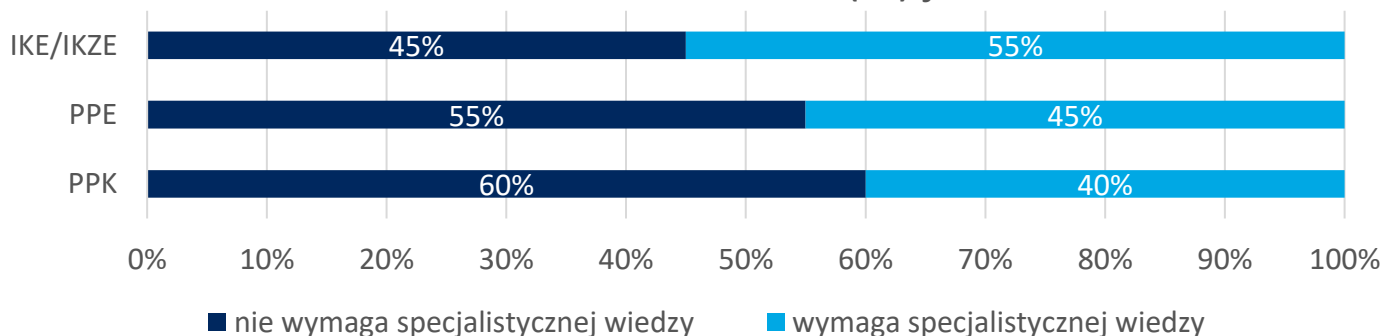
- Około połowy młodych dorosłych (49% - 54%) postrzega dostępne instrumenty inwestowania na emeryturę jako opłacalne rozwiązanie, zaś 46% - 51% badanych jest przeciwnego zdania.
- 44% - 48% badanych zdecydowałoby się polecić znajomym IKZE, IKZE, PPK i PPE. Wyjaśnieniem tej statystyki może być wynik wskazujący na to, że niemal połowa badanych postrzega IKZE, IKZE, PPK i PPE jako ryzykowne i mało opłacalne.

Blokady inwestowania - postrzeganie instrumentów emerytalnych

Inwestowanie w (...) jest:

Inwestowanie w (...) jest:

- Ocena prostoty rozwiązania inwestycyjnego jest różna między instrumentami, od 45% młodych dorosłych uznających IKE/IKZE za prosty instrument, do 51%, które w ten sposób oceniają PPE, i do 60% postrzegających tak PPK.
- W konsekwencji 55% osób uważa, że inwestowanie w IKE/IKZE wymaga specjalistycznej wiedzy, 45% w ten sam sposób opisuje inwestowanie w PPE, a 40% inwestowanie w PPK.

Główne wnioski

89% młodych dorosłych posiada jakiegokolwiek oszczędności, w tym co trzeci ma oszczędności powyżej trzech miesięcznych pensji.

Wykorzystanie oszczędności przez młodych dorosłych jest w zasadzie takie jak ogółu społeczeństwa. Najczęściej sprowadza się do korzystania z lokat, rachunków oszczędnościowych, trzymania pieniędzy na bieżącym koncie w banku lub w gotówce.

Zainteresowanie instrumentami inwestycyjnymi jest wyraźnie mniejsze, ale i tak 37% młodych dorosłych deklaruje, że inwestuje pieniądze. W tym kontekście jednak warto zauważyć, że 41% badanych uważa, że uczestnictwo w PPK/PPE czyni człowieka inwestorem.

Młodzi dorośli motywowani są zarówno potrzebą zabezpieczenia się przed ewentualnymi negatywnymi doświadczeniami finansowymi, jak i próbą zapewnienia przyszłych pozytywnych doświadczeń.

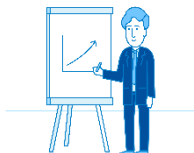
Młodzi dorośli preferują bezpieczne rozwiązania inwestycyjne, uwzględniając dywersyfikację portfela. Wolą długoterminowe inwestowanie, z uwzględnieniem zabezpieczenia na czas emerytury. Co jednak ciekawe, wolą inwestować aktywnie, samodzielnie dobierając instrumenty do portfela i dokładając kolejne środki na inwestycje (a nie obracanie raz wpłaconym kapitałem).

Główne wnioski

Blokery inwestowania

To co najbardziej blokuje młodych dorosłych przed inwestowaniem to:

- obawa przed stratą pieniędzy,
- poczucie posiadania niewystarczającej wiedzy,
- brak zaufania do rządzących ,
- wymówki wynikające z fałszywych przekonań oraz braku lub błędnej wiedzy.

Inwestycje nie są dla młodych dorosłych priorytetem, a co trzecia osoba jest gotowa przeznaczyć na inwestycje tylko „zbędne pieniądze”, na które zwyczajnie nie ma już innego pomysłu.

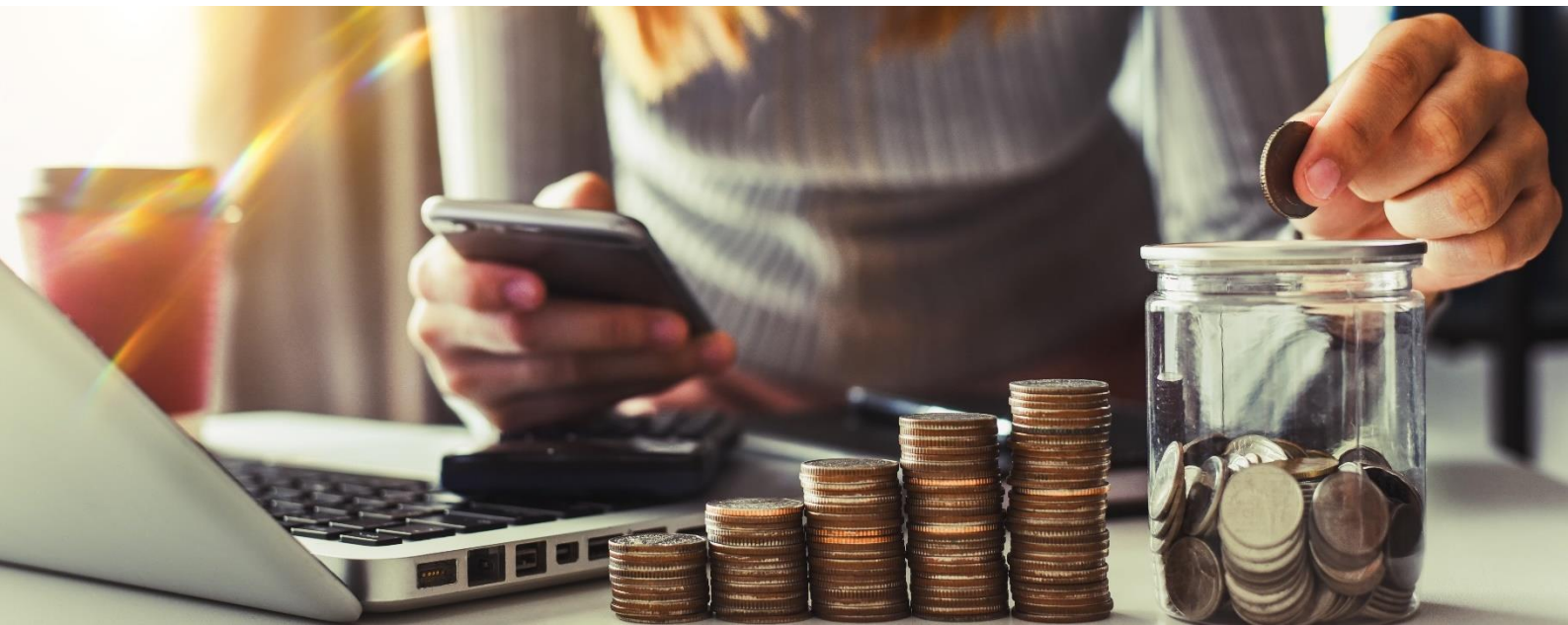

Wiedza młodych dorosłych na temat inwestowania jest niska, w większości przypadków nie można jej nawet nazwać podstawową. Jej samoocena dokonywana przez młodych Polaków też nie jest pozytywna (choć bardziej optymistyczna niż fakty).

Młodzi ludzie czerpią wiedzę na temat inwestowania z wielu różnych źródeł, ale tylko 15% młodych dorosłych podchodzi krytycznie do nowych informacji na temat inwestowania i zawsze je sprawdza. Z drugiej strony, 15% młodych ludzi nigdy nie weryfikuje nowych informacji, niezależnie z jakiego źródła pochodzą, co stanowi zagrożenie, że zebrana przez nich wiedza będzie fałszywa, niekompletna lub trudna do wykorzystania. Pozostałe 70% młodych Polaków weryfikuje zdobywaną wiedzę, choć nie zawsze – w zależności od źródła wiedzy, poczucia pewności odnośnie do jej prawdziwości i subiektywnej wagi przypisywanej nowym informacjom.

Główne wnioski

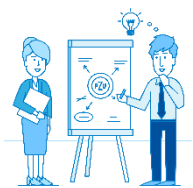
Postrzeganie inwestowania i instrumentów inwestycyjnych

Znakomita większość młodych dorosłych przynajmniej częściowo widzi sens w oszczędzaniu, długoterminowym inwestowaniu oraz inwestowaniu na rynku kapitałowym, w nieruchomości, na cele emerytalne i w nowe przedsięwzięcia biznesowe.

Postrzeganie relatywnej atrakcyjności różnych rozwiązań inwestycyjnych młodych dorosłych nierzadko odbiega od ich obiektywnych zalet i wad. Zaskakująco nisko na różnych wymiarach oceniane jest TFI i ETF. Wydaje się, że najbardziej atrakcyjne są dla młodych inwestycje w nieruchomości, które nie dość, że są zyskowne i bezpieczne to jeszcze prestiżowe i warte polecenia. Następne najlepiej oceniane instrumenty (choć już nie tak jednoznacznie najlepsze jak nieruchomości) to obligacje i akcje.

Opinie na temat instrumentów emerytalnych są bardzo podzielone, przewaga pozytywnych ocen nad negatywnymi jest rzędu 10% zarówno w kontekście ich użyteczności jako zabezpieczenia na emeryturę, jak i bezpieczeństwa alokowanych w nich pieniędzy, prostoty instrumentu, opłacalności inwestycji i gotowości polecenia tych rozwiązań znajomym.

Dlaczego młodzi nie inwestują (tyle ile by chcieli)?

Ponieważ (myślą, że) nie mają za co i boją się straty.

Ponieważ brakuje im wiedzy (subiektywnie i obiektywnie) i w konsekwencji zaufania do swoich decyzji.

Ponieważ mają fałszywe przekonania na temat instrumentów finansowych i w konsekwencji, nie widzą rozwiązań dla siebie w dostępnej ofercie.

Ponieważ brak im zaufania do decydentów, a przez to boją się m.in. niekorzystnych zmian w zasadach działania instrumentów emerytalnych.

Podsumowanie autorki badania

Młodzi dorośli są grupą, na którą warto dziś zwrócić szczególną uwagę w kontekście zachowań inwestycyjnych i gotowości do ich podejmowania w przyszłości. Są to bowiem osoby, których przyszłe świadczenia emerytalne (zdobnie z prognozami ZUS) najprawdopodobniej nie wystarczą im na to być żyć na emeryturze tak, jak by chcieli. Z drugiej strony młodzi dorośli mierzą się z szeregiem wyzwań finansowych, wśród których największym jest zwykle kupno własnego mieszkania/ domu. Biorąc pod uwagę przeciętne nadwyżki dochodów młodego pokolenia, w wielu przypadkach ogromnie trudne wydaje się zabezpieczenie wystarczającej sumy środków, by kupić mieszkanie i zrealizować inne kosztochłonne potrzeby stanowiące naturalne wyzwania finansowe na kolejnych etapach życia, a jednocześnie zadbanie o swoją przyszłość w okresie emerytury. Kluczowym rozwiązaniem dla zmiany tej sytuacji jest podejmowanie działań inwestycyjnych, które po pierwsze będą zapobiegać utracie wartości oszczędności w związku z inflacją, a po drugie pozwolą pomnożyć zgromadzony kapitał.

Niestety zainteresowanie młodych ludzi inwestycjami nie jest szczególnie wysokie a rzeczywiste podejmowanie działań w tym obszarze dotyczy jeszcze mniejszej liczby osób. Młodzi ludzie boją się inwestować. Jak pokazały badania opisane w niniejszym raporcie młodzi dorośli szukają bezpiecznych rozwiązań „na dłużej”, dających szansę spokojnych, stabilnych zysków, prostych, takich, by tylko trochę wspomagani dobrą radą doradcy lub znajomych mogli sami podejmować decyzje, o niskim finansowym prognozie wejścia i pozwalających na dywersyfikację portfela. Wydaje się, że w dostępnej dziś ofercie instrumentów finansowych daje się znaleźć rozwiązania wpisujące się w te oczekiwania, ale by to dostrzec trzeba rozumieć czym są poszczególne instrumenty i pozytywnie się do nich nastawić.

Ogromną bolączką młodego pokolenia jest jego niewielka wiedza inwestycyjna, połączona z jej subiektywnym przeszacowywaniem i fałszywą wiedzą prowadzącą do błędnych wniosków. Młodzi ludzie gromadzą wiedzę inwestycyjną w znakomitej większości przypadków zupełnie przypadkiem. Część z nich zaciekawiona jakimś tematem decyduje się ją pogłębiać, ale część zupełnie tego nie robi i bazuje w swoich opiniach na skrawkach nieposklejanych informacji z różnych (nie zawsze wiarygodnych) źródeł. W konsekwencji młodzi ludzie kształtują postawy wobec inwestowania, inwestorów i poszczególnych instrumentach finansowych, dalece odległe od rzeczywistych charakterystyk tych podmiotów/przedmiotów. Dobrze to widać, gdy spojrzymy na relatywną ocenę instrumentów finansowych. ETF i TFI są znacznie mniej znanymi rozwiązaniami niż akcje i obligacje, a co nie jest znane jest niepewne, ryzykowne, trochę straszne i w konsekwencji gorzej postrzegane często w oparciu o bardzo odległe skojarzenia.

Przedstawione badanie wyraźnie obnażyło nieadekwatność ocen instrumentów finansowych -przez młodych dorosłych pokazując jednocześnie przyczyny takiego stanu rzeczy. Wylistowało również szereg czynników blokujących młodych ludzi przed inwestowaniem, z których większość wynika z nieprawdziwych przekonań i wybudowanych na nich niesprzyjających postaw, np. przekonanie o niewystarczających środkach finansowych by zacząć inwestować łączy się z przekonaniem, że żeby zacząć inwestować trzeba mieć na koncie dużą sumę pieniędzy i generalnie, że inwestowanie jest dla bogatych.

Żeby możliwe było zwiększenie zainteresowania inwestycjami wśród młodych dorosłych (dziś lub za kilka chwil, gdy będą nieco starsi) i to nie tylko teoretycznie, ale tak by przełożyło się ono na rzeczywiste działania inwestycyjne, konieczne jest systemowe zawalczenie o podniesienie wiedzy inwestycyjnej w tej grupie i odczarowanie fałszywych przekonań by zmienić niesprzyjające postawy, na takie, które zmotywują do inwestowania pieniędzy w zgodzie ze sobą, swoimi potrzebami i możliwościami.

Katarzyna Sekścińska

Nota prawna

Informacje zawarte w materiale mają charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowią oferty zawarcia umowy w rozumieniu Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny. Informacje te nie stanowią usługi doradztwa inwestycyjnego oraz udzielania rekomendacji dotyczących instrumentów finansowych lub ich emitentów w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, a także nie są formą świadczenia doradztwa podatkowego, ani pomocy prawnej, do udzielania których TFI PZU SA nie jest upoważnione. Nie mogą stanowić wystarczającej podstawy do podjęcia decyzji inwestycyjnych. TFI PZU SA oraz Fundacja GPW nie ponoszą odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku wykorzystania materiału niezgodnie z jego przeznaczeniem ani za decyzje inwestycyjne osób, które zapoznały się z niniejszym materiałem.

Informacje zawarte w niniejszym badaniu pochodzą ze źródeł własnych Autorki. Opinie i oceny wyrażane w materiale są opiniami i ocenami Autorki.

Materiał został opracowany na zlecenie TFI PZU SA i Fundacji GPW. W przypadku powoływania się na informacje zamieszczone w niniejszym materiale niezbędne jest wskazanie źródła pochodzenia tych informacji, a w szczególności wskazanie, że badanie, zostało przeprowadzone na zlecenie TFI PZU SA i Fundacji GPW przez Autorkę.

Inwestycje w fundusze inwestycyjne wiążą się z ryzykiem, a Uczestnik funduszu powinien liczyć się z możliwością utraty przynajmniej części wpłaconych środków. Fundusze inwestycyjne zarządzane przez TFI PZU SA ani TFI PZU SA nie gwarantują, że zrealizujesz założony cel inwestycyjny lub uzyskasz określony wynik inwestycyjny. Osiągane przez fundusze inwestycyjne wyniki inwestycyjne w przeszłości nie stanowią gwarancji ani obietnicy osiągnięcia przez którykolwiek z funduszy inwestycyjnych określonych wyników w przyszłości. Inwestycje w jednostki uczestnictwa albo certyfikaty inwestycyjne nie stanowią depozytu bankowego. Informacje o funduszach inwestycyjnych zarządzanych przez TFI PZU SA oraz ich ryzyku inwestycyjnym znajdziesz w prospektach informacyjnych oraz dokumentach zawierających kluczowe informacje (KID), dostępnych na in.pzu.pl.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU Spółka Akcyjna, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy, KRS: 0000019102, NIP 527-22-28-027, kapitał zakładowy: 15 013 000 zł wpłacony w całości, rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa. TFI PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

Fundacja GPW z siedzibą w Warszawie, adres ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa, zarejestrowana przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000563300, NIP: 7010491115.

AUTORKA:

dr hab. Katarzyna Sekścińska

Adiunkt w Katedrze Psychologii Biznesu
i Innowacji Społecznych

Wydział Psychologii
Uniwersytetu Warszawskiego

Kontakt: sekscinska@psych.uw.edu.pl

O AUTORCE:

- Doktor habilitowana nauk społecznych w zakresie psychologii, coach i trener.
- Psycholog i ekonomistka.
- Jej zainteresowania naukowo-badawcze obejmują psychologię finansową, psychologię konsumenta i ekonomię behawioralną. Szczególnie interesują ją tematy związane z socjalizacją ekonomiczną oraz czynnikami wpływającymi na ryzykowne wybory finansowe i wybory konsumenckie.
- Autorka i wykonawca wielu projektów z zakresu edukacji finansowej i konsumenckiej, zrealizowanych we współpracy z kluczowymi instytucjami finansowymi w Polsce.

WYDAWCA:
TFI PZU SA

Fundacja GPW

Warszawa, 2024

